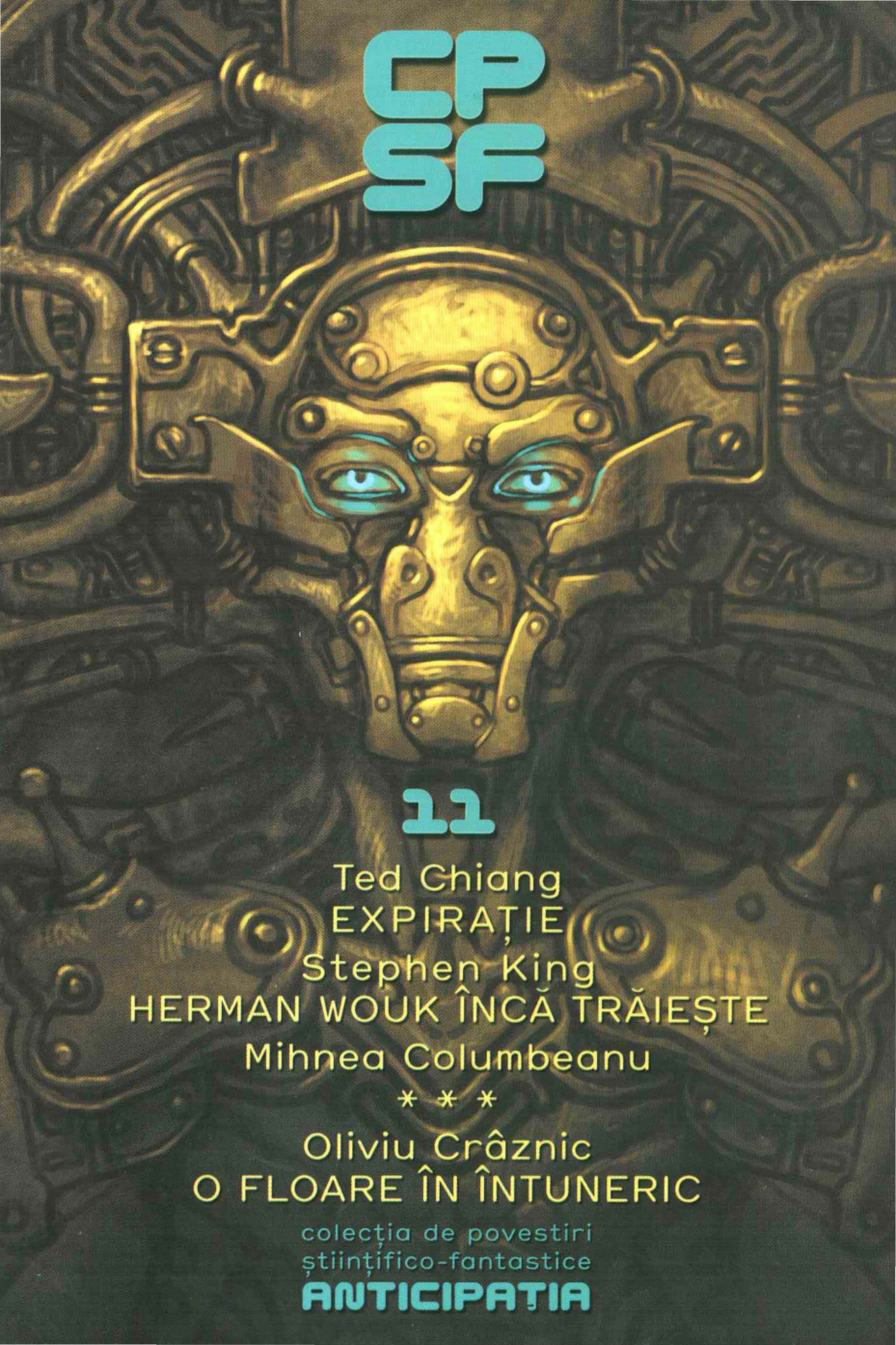

CP
SF

11

Ted Chiang
EXPIRAȚIE
Stephen King
HERMAN WOUK ÎNCĂ TRĂIEȘTE
Mihnea Columbeanu

* * *

Olivia Crâznic
O FLOARE ÎN ÎNTUNERIC

colecția de povestiri
științifico-fantastice

ANTICIPATIA

Ted Chiang • EXPIRAȚIE / 3

Stephen King • HERMAN WOUK ÎNCĂ TRĂIEȘTE / 27

Mihnea Columbeanu • * * * / 49

Olivi Crăznic • O FLOARE ÎN ÎNTUNERIC (recenzie) / 73

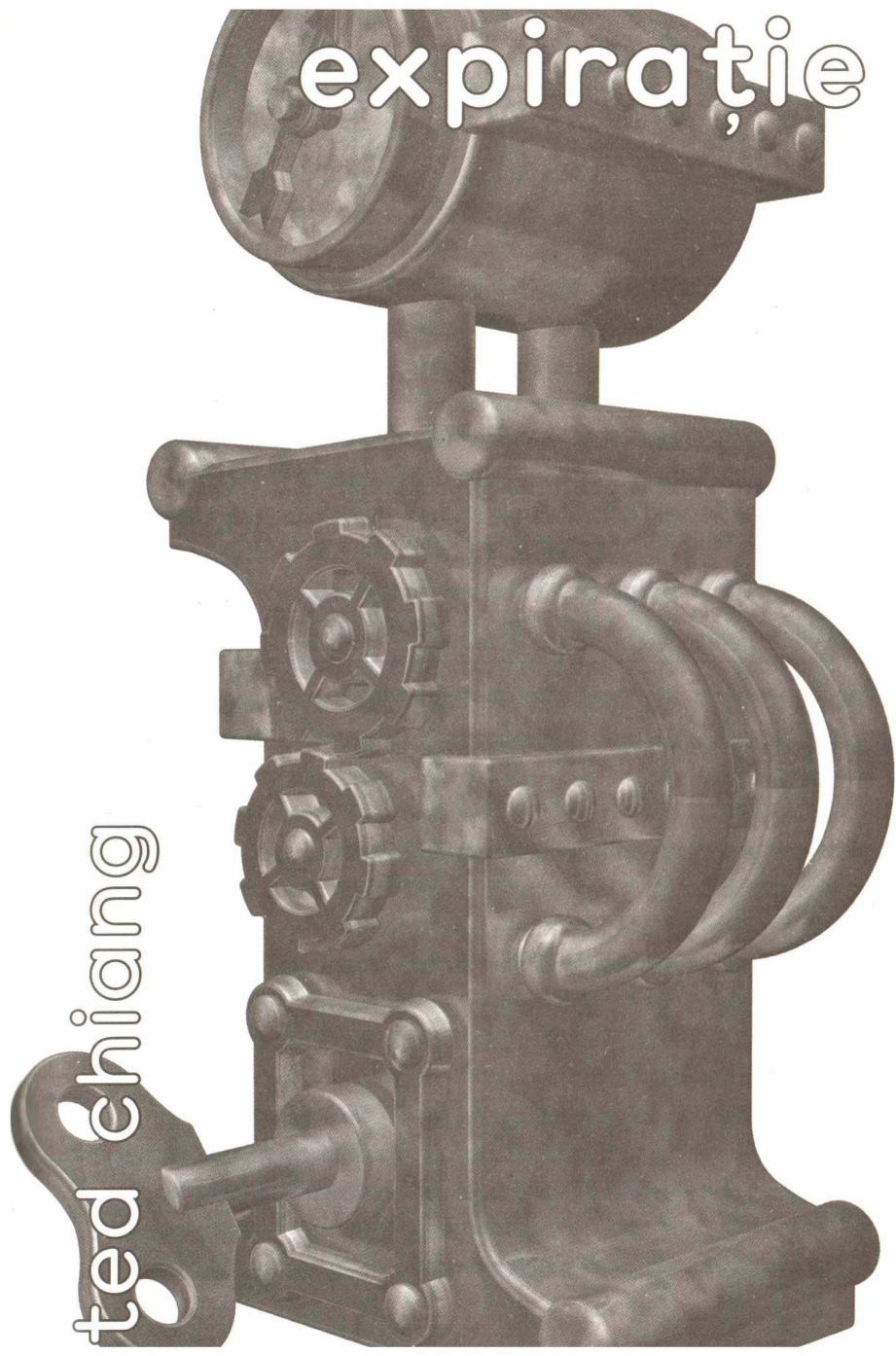
Coperta & design: Valentin NICOLAU / Imagine: Tudor POPA
Redactor-șef: Marian TRUȚĂ / Redactor: Ecaterina DERZSI
Tehnoredactor: Alexandru CSUKOR / Editor: Valentin NICOLAU

colecția de povestiri
științifico-fantastice
ANTICIPATIA

ISSN 1220-8620

expirație

ted Chiang

Colegii tăi exploratori vor fi găsit și citit celelalte cărți pe care le-am lăsat în urmă și, prin acțiunea comună a imaginației voastre, întreaga mea civilizație trăiește din nou. Pe măsură ce te plimbi prin cartierele noastre tăcute, îți imaginezi cum am fost, cu ceasurile din turn marcând orele, cu stațiile de alimentare aglomerate cu vecini bârfitori, cu recitatori de versete în piețe publice și cu anatomiciști în decursul prelegerilor în sălile de clasă.

Premiile Hugo, Locus și British Science Fiction Association

S-A SPUS, DEMULT, CĂ AERUL (SAU CEEA CE ALȚII NUMESC ARGON) este sursa vieții. Lucrurile nu stau deloc astfel și marchez aceste cuvinte pentru a descrie modul în care am ajuns să înțeleg adevărata sursă a vieții și, ca un corolar, mijloacele prin care viața va lua sfârșit într-o zi.

În decursul celei mai mari părți a istoriei, afirmația că ne extragem viața din aer a fost atât de evidentă încât nu a mai fost nevoie s-o argumentăm. În fiecare zi consumăm doi plămâni de aer, în fiecare zi îi scoatem pe cei goliți din piept și îi înlocuim cu alții plini. Dacă o persoană este neglijentă și permite ca nivelul său de aer să scadă prea mult, resimte o greutate a membrilor, precum și nevoia tot mai mare de realimentare. Se întâmplă foarte rar ca o persoană să se afle în imposibilitatea de a obține cel puțin un set de plămâni de schimb înainte ca perechea lui să se fi golit. În acele ocazii nefericite în care acest lucru totuși se întâmplă – atunci când cineva este captiv și incapabil să se miște, fără nimeni în apropiere pentru a-l ajuta –, persoana moare în câteva secunde.

Totuși, în cursul normal al vieții, nu nevoia de aer ne umple gândurile și, într-adevăr, mulți ar spune că *doar* satisfacerea acestei nevoi este aspectul cel mai puțin important atunci când merg la stațiile de realimentare. Căci aceste stații reprezintă principalele locuri de întâlnire pentru socializare, locurile din care ne tragem echilibrul emoțional, precum și pe cel fizic. Păstrăm cu toții seturi de schimb ale plămânilor acasă, dar atunci când cineva este singur, actul deschiderii pieptului și înlocuirea plămânilor reprezintă doar o corvoadă. În compania altora, în schimb, devine o activitate comună și plăcută.

Dacă o persoană este extrem de ocupată sau fără chef de socializare, ar putea pur și simplu alege o pereche de plămâni plini, și i-ar instala și ar lăsa plămânii goliți în cealaltă parte a camerei. Dacă cineva are

disponibile câteva minute, este un gest de simplă curtoazie să conecteze plămânii goliți la un distribuitor de aer și să-i umple pentru următoarea persoană. Dar, de departe, cea mai răspândită practică în aceste stații este să lenevești și să te bucuri de compania altora, pentru a discuta știrile zilei, cu prieteni sau cunoștințe și, în trecere, să oferi un set de plămâni umpluți unui interlocutor. Poate că acest lucru nu constituie un schimb de aer în sensul cel mai strict, dar există un sentiment de camaraderie provenit din conștiința că tot aerul nostru este din aceeași sursă, pentru că distribuitoarele nu sunt altceva decât niște conducte ridicându-se de la rezervorul subteran de aer, marele plămân al lumii, sursa întregii noastre hrane.

Mulți plămâni sunt returnați a doua zi la aceeași stație de umplere, dar la fel de mulți sunt răspândiți pe la alte stații, atunci când oamenii vizitează cartierele învecinate. Plămânii sunt toți identici ca aspect: cilindri netezi de aluminiu, astfel încât nu se poate spune dacă un anumit plămân a rămas aproape de casă sau dacă a călătorit pe distanțe mari. Și, la fel cum plămânii trec de la o persoană la alta sau de la un district la altul, la fel trec și știrile și bârfele. În acest mod cineva poate primi știri de la districtele îndepărtate, chiar și de la cele de la marginea lumii, fără a fi nevoit să plece de acasă, deși eu m-am bucurat mereu de călătorii. Am călătorit tot drumul până la marginea lumii și am văzut zidul de crom solid care se ridică de la sol spre cerul infinit.

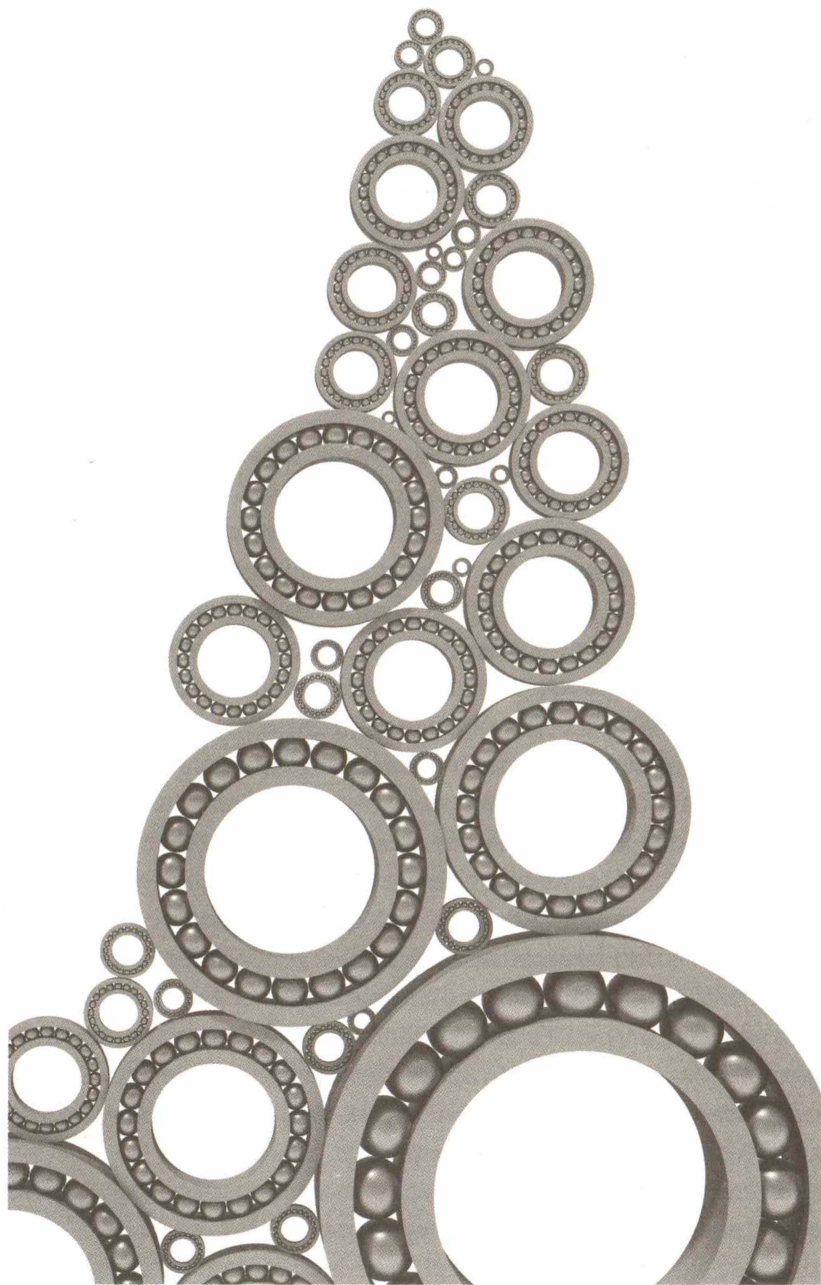
La una dintre stații am auzit pentru prima dată zvonurile care au provocat declanșarea investigației mele, în urma căreia am înțeles totul. Lucrurile au început simplu, cu o remarcă a crainicului districtului nostru. La amiaza primei zile a fiecărui an este tradițional pentru crainic să recite niște versuri, o odă compusă cu mult timp în urmă pentru această sărbătoare anuală. Recitarea acestei ode durează exact o oră. Crainicul a menționat că în decursul celei mai recente celebrări, ceasul din turn a marcat ora înainte ca el să fi terminat de recitat, ceea ce nu i se mai întâmplase vreodată. O altă persoană a remarcat, ca o coincidență, că și crainicul dintr-un district apropiat, de unde tocmai se întorsese, s-a plâns de exact aceeași nepotrivire.

Nimeni n-a dat prea multă importanță chestiunii, afară de faptul că plângerile celor doi crainici păreau reale. Doar câteva zile mai târziu, când au parvenit știrile despre un fenomen similar întâmplat crainicului dintr-un al treilea cartier, s-a sugerat că aceste diferențe ar putea fi dovada unui defect comun la mecanismul ceasurilor din turnuri, deși era surprinzător ca o defecțiune să determine ceasurile să meargă mai repede și nu mai încet. Ceasornicarii au verificat mecanismele respective, dar n-au putut găsi nicio problemă. De fapt, atunci când s-au comparat ceasurile suspecte cu acelea folosite pentru calibrare, s-a constatat că orologiile din turnuri funcționau perfect.

Problema mi s-a părut oarecum misterioasă, dar eram prea concentrat asupra propriilor mele studii pentru a mă mai gândi și la altele. Eram și sunt student la anatomie și doar pentru a oferi un context pentru acțiunile mele ulterioare detaliez acum relația mea cu domeniul acesta.

Din fericire, moartea este un lucru neobișnuit pentru că suntem rezistenți, iar ghinioanele fatale sunt rare, dar tocmai asta face dificil studiul anatomiei, mai ales pentru că multe dintre accidentele suficient de grave încât să provoace moartea se soldează cu trupuri prea deteriorate pentru studiu. În cazul în care plămânii se rup atunci când sunt plini, forța explozivă poate sfâșia un corp în bucăți, crăpând titanul la fel de ușor ca și cum ar fi fost tinichea. În trecut, anatomicii s-au concentrat asupra membrilor, deoarece acestea aveau cele mai mari șanse să rămână intacte în caz de accident. În timpul primei prelegeri de anatomie, la care am participat cu un secol în urmă, lectorul ne-a arătat un braț retezat și care avea carcasa îndepărtată pentru a dezvălui coloana densă de tije și pistoane. Îmi amintesc foarte clar modul în care, după ce a conectat furtunurile arteriale la un plămân fixat pe un perete al laboratorului, lectorul a fost capabil să manipuleze tijele de acționare care ieșeau din baza neregulată a brațului, iar mâna acestuia a început să se deschidă și să se închidă intermitent.

În anii care au urmat, domeniul nostru a avansat până în punctul în care anatomicii sunt capabili să repare membrele deteriorate și, ocazional, să atașeze un membru rupt. În același timp, am devenit capabili

de a studia fiziologia viului; le-am povestit studenților noi despre acea primă prelegere și apoi am deschis carcasa propriului meu braț și le-am atras atenția tinerilor la tije care se contractau și se extindeau atunci când îmi roteam degetele.

În ciuda acestor progrese, domeniul anatomiei încă mai avea un mare mister nerezolvat: problema memoriei. De vreme ce știam prea puțin despre structura creierului, fiziologia acestuia era în mod evident dificil de studiat, din cauza delicatetei extreme a organului. Cum se întâmplă de obicei în accidente fatale, atunci când craniul este spart, creierul erupe într-un nor de aur, lăsând prea puțin în urmă în afara filamentelor rupte și fragmentelor din care nimic util nu poate fi identificat. Timp de decenii întregi, teoria predominantă asupra memoriei a fost aceea că toate experiențele unei persoane erau gravate pe niște folii de aur, iar acestea, sfâșiate de forța exploziei, erau sursa acelor mici fulgi găsiți după accidente. Anotomiștii colectau bucățile de frunzulițe de aur – atât de subțiri încât lumina trecea prin ele – și și petreceau ani buni încercând să reconstituie foile originale, cu speranța că în cele din urmă vor putea descifra simbolurile prin care fuseseră înscrise experiențele decedatului.

Nu sunt adeptul acestei teorii, cunoscută sub numele de ipoteza inscripțiilor, pentru simplul motiv că în cazul în care toate experiențele noastre ar fi, de fapt, înregistrate, atunci de ce amintirile sunt incomplete? Susținătorii teoriei inscripțiilor au oferit o explicație pentru fenomenul uitării, sugerând că în decursul timpului foliile se aliniază greșit față de stylusul care citește amintirile, până când cele mai vechi foi pierd cu totul contactul cu acesta, dar eu nu cred că această explicație e foarte convingătoare. Atractivitatea acestei teorii este indiscutabilă, chiar eu m-am dedicat mult timp examinând fulgi de aur la microscop și vă puteți imagina cât de plăcut este să rotești butonul de reglaj fin și să vezi focalizându-se niște simboluri lizibile.

Mai mult decât atât, cât de minunat ar fi fost să se descifreze cele mai vechi amintiri ale unei persoane decedate, acelea pe care el însuși le-a uitat în decursul vieții? Nici unul dintre noi nu-și poate aminti mai

mult de o sută de ani din trecut, iar izvoarele scrise – mărturii pe care le-am creat noi înșine – coboară doar cu câteva sute de ani înapoi în trecut. Cât de mulți ani am trăit înainte de începutul istoriei scrise? De unde am venit? De aceea, promisiunea de a găsi răspunsuri în propriul nostru creier face ipoteza inscripțiilor atât de seducătoare.

Am fost un adept al școlii concurente de gândire, care susținea că amintirile noastre erau înscrise pe un mediu de stocare pe care procesul de ștergere nu era mai dificil decât înregistrarea: probabil undeva în rotația angrenajelor sau în pozițiile unei serii de comutatoare. Această teorie implica faptul că tot ceea ce uitam era într-adevăr pierdut, iar creierul nostru nu conținea istorii mai vechi decât cele găsite în bibliotecile noastre. Un avantaj al acestei teorii era faptul că părea să explice de ce, atunci când plămânii sunt reinstalați în cei care au murit din cauza lipsei de aer, înviații nu mai au amintiri și sunt cu toții lipsiți de rațiune: într-un fel, șocul morții reseta totul. Inscripționiștii pretindeau că șocul deranja alinierea foliilor, dar nimeni nu era dispus să omoare o persoană vie, nici măcar un imbecil, în scopul de a rezolva dezbaterea. Imaginasem un experiment care ar fi putut să-mi permită stabilirea adevărului în mod concludent, dar era unul riscant, și merita o analiză atentă înainte de a fi fost efectuat. Am fost indecis o lungă perioadă de timp, până când am auzit mai multe știri despre anomalia ceasurilor.

Mi-au parvenit informații că, într-un district mai îndepărtat, un alt crainic observase, de asemenea, că sunase ceasul înainte ca el să fi avut timp să termine recitalul pentru noul an. Lucrul notabil a fost că ceasul din districtul său folosea un mecanism diferit, unul în care orele erau marcate prin curgerea mercurului într-un vas. Aici discrepanța nu putea fi explicată printr-o defecțiune mecanică obișnuită. Cele mai multe persoane suspectau existența unei înșelăciuni, o glumă comisă de niște poznași. Eu am avut o altă bănuială, una mai sumbră, pe care n-am îndrăznit s-o rostesc, dar care a decis cursul acțiunilor mele. Urma să continui cu experimentul meu.

Primul instrument pe care l-am construit în laborator a fost simplu: am fixat patru prisme pe niște suporturi și le-am aliniat în așa fel încât să formeze colțurile unui dreptunghi vertical. Aranjate astfel, un fascicul de lumină îndreptat asupra uneia dintre prismele de jos se reflecta în sus, înapoi, apoi în jos și apoi din nou în față pe traiectoria unghiurilor unui patrulater. În consecință, atunci când m-am așezat cu ochii la nivelul primei prisme, am obținut o imagine clară a părții din spate a capului meu. Acest periscop solipsist a fost baza a tot ceea ce avea să vină.

Un aranjament similar, constând din tije de acționare dispuse drept-unghiular, a permis o translatare a mișcării însoțind decalarea vederii oferite de prisme. Baza tijelor era mult mai mare decât a periscopului, dar încă relativ simplă ca design. Prin contrast, ceea ce era atașat la capătul acestor mecanisme era mult mai complicat. Periscopului i-am adăugat un microscop binocular montat pe o armătură capabilă să se rotească dintr-o parte în alta sau de sus în jos. Tijelor de acționare le-am adăugat o serie de manipulatoare de precizie, deși această denumire cu greu ar face cinste culmilor pe care le-a atins arta mecanică. Combinând ingeniozitatea anatomicștilor și inspirația oferită de structurile corporale pe care aceștia le-au studiat, manipulatoarele îngăduiau operatorului să îndeplinească orice acțiune efectuată în mod normal cu propriile sale mâini, dar la o scară mult mai mică.

Asamblarea acestui echipament mi-a luat luni întregi, dar nu-mi puteam permite să fiu altfel decât foarte meticulos. Odată ce pregătirile au fost finalizate, am fost capabil să manevrez cu ambele mâini o serie de mânere și pârghii, controlând astfel o pereche de clești situați în spatele capului meu, folosind periscopul pentru a vedea ceea ce lucram. În felul acesta puteam să-mi disec propriul creier.

Ideea trebuia să sune a nebunie curată, știu, iar dacă le-aș fi spus colegilor mei, aceștia ar fi încercat cu siguranță să mă oprească. Dar nu puteam cere nimănui să riște de dragul unei investigații anatomice. Pentru că doream să efectuez disecția eu însumi, nu aș fi fost mulțumit să fiu doar subiectul pasiv al unei astfel de operațiuni. Autodisecția era singura opțiune.

Am adus o duzină de plămâni plini și i-am conectat printr-un colector. Am pus acest montaj sub masa de lucru la care urma să stau și am poziționat un distribuitor de aer pentru a-l conecta direct la intrările bronșice din pieptul meu. Suficient pentru a-mi furniza șase zile de aer. În cazul în care nu mi-aș fi terminat experimentul în decursul acestei perioade, programasem, către sfârșitul experimentului, vizita unui coleg. Oricum, eram de părere că aș fi ajuns să nu-mi fi terminat operația doar dacă mi-aș fi provocat singur moartea.

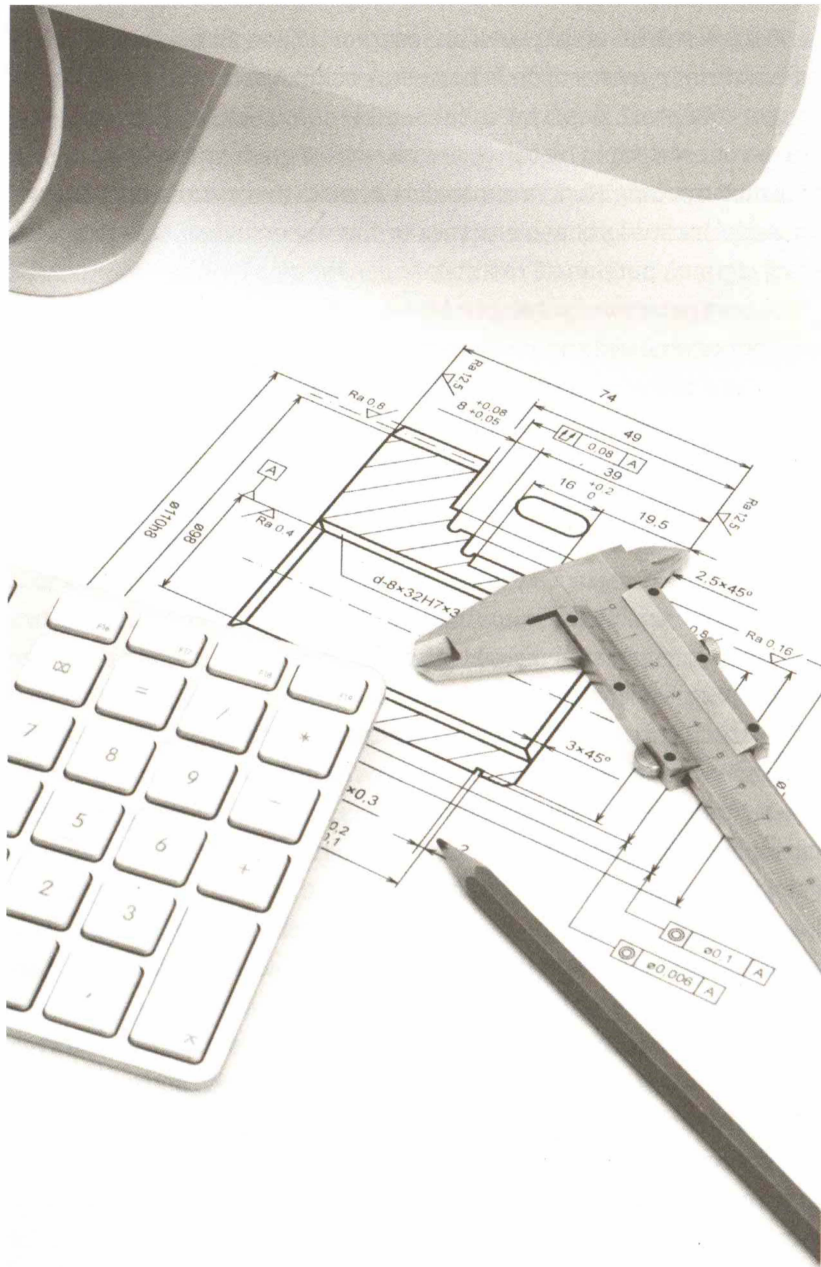
Am început prin îndepărtarea plăcii curbate care formează partea din spate și partea de sus a capului meu, apoi cele două plăci care formează părțile. A rămas doar masca, însă aceasta era blocată printr-un resort, iar din acea poziție nu puteam vedea suprafața interioară. Ceea ce vedeam era propriul meu creier. Era alcătuit dintr-o duzină de subansamble, poate chiar mai multe, al căror exterior era acoperit cu niște carcase modelate într-un mod complicat. Poziționând obiectivele periscopului lângă fantele care le separau, am putut arunca o privire chinuită la mecanismele incredibile din interior. Chiar și din puținul pe care îl zăream, puteam spune că era cel mai complex și cel mai frumos mecanism pe care îl văzusem vreodată. Era atât de departe de orice dispozitiv pe care omul îl putea construi, încât nu putea fi decât de origine divină. Priveliștea era deopotrivă antrenantă și amețitoare. I-am savurat frumusețea timp de câteva minute înainte de a-mi începe explorarea.

Se presupunea, în general, că ceea ce ne servea drept creier era compus dintr-un motor amplasat în centrul capului și care îndeplinea funcția cognitivă. Acesta era înconjurat de o mulțime de componente în care erau stocate memoriile. Ceea ce vedeam era în concordanță cu această teorie, deoarece subansamblele periferice păreau să semene unele cu altele, în vreme ce subansamblul central părea să fie diferit, eterogen și cu mai multe piese în mișcare. Cu toate acestea, componentele erau prea înghesuite ca să-mi dau seama de funcționarea lor. Dacă voiam să aflu mai mult, aveam nevoie de un punct de vedere mai apropiat.

Fiecare subansamblu avea un rezervor de aer, alimentat printr-un furtun de la regulatorul de la baza creierului. Am focalizat periscopul asupra celui mai îndepărtat subansamblu și, folosind manipuloarele, am deconectat rapid furtunul de evacuare și am instalat, în locul său, altul mult mai lung. Repetasem înainte această manevră de nenumărate ori, astfel încât să pot s-o efectuez în câteva secunde. Chiar și așa, nu eram sigur că puteam să restabilesc conexiunea înainte de epuizarea aerului din rezervorul subansamblului. Abia după ce am fost încredințat că funcționarea subansamblului nu fusese întreruptă am îndrăznit să continui și am rearanjat furtunul mai lung pentru a obține o imagine mai bună a ceea ce se afla în fanta din spatele lui: alte furtunuri care-l conectau la componentele vecine. Utilizând perechea cea mai fină de manipuloare pentru a ajunge în acea crevasă îngustă, am înlocuit furtunurile unul câte unul cu altele mai lungi. În cele din urmă, mi-am făcut drum în jurul întregului subansamblu și am înlocuit fiecare conexiune cu restul creierului. Eram acum capabil să detașez această structură de cadrul care o susținea și să trag întreaga secțiune în afara a ceea ce fusese partea din spate a capului meu.

Știam că era posibil să-mi fi afectat capacitatea de a gândi fără să-mi dau seama de asta, dar efectuarea unor simple teste aritmetice mi-a dat de înțeles că nu pățisem nimic. Cu un subansamblu agățat de cadru, am avut acum o vedere mai bună a motorului cognitiv din centrul creierului meu, dar încă nu era suficient loc de a aduce mai aproape prelungirea microscopului pentru o examinare mai atentă. A cerceta cu adevărat modul de funcționare a creierului, însemna să înlocuiesc cel puțin o jumătate de duzină de subansamble.

Laborios, cu migală, am repetat procedura de substituie a furtunurilor cu alte subansamble, re poziționând unul mai în spate, două mai sus, iar alte două în lateral, suspendându-le pe toate șase pe schela dispozitivului de deasupra capului. După ce am terminat, creierul meu arăta ca o explozie înghețată la o fracțiune infinitesimală de secundă după detonare și, din nou, m-am simțit amețit gândindu-mă la asta. Dar măcar motorul cognitiv era expus, sprijinit pe o coloană de furtunuri și

tije de acționare care coborau spre trunchiul meu. Aveam acum loc să rotesc microscopul la trei sute șaiszeci de grade și să pot studia fețele interioare ale subansamblelor pe care le mutasem. Ceea ce am văzut a fost un microcosmos de mașinării aurice, un peisaj de mici rotoare și cilindri miniaturali cu piston.

În timp ce contemplam această priveliște, m-am întrebat unde era corpul meu? Dispozitivul care-mi strămuta vederea și capacitatea de intervenție nu era, în principiu, diferit de acelea care-mi conectau ochii și mâinile la creier. Pe durata acestui experiment, cleștii de manipulare nu erau, în esență, mâinile mele? În esență, nu erau lupele fixate la periscop ochii mei? Eram o persoană răsfrântă, cu trupul meu minuscul și fragmentat situat în centrul creierului meu imens. În această configurație puțin probabilă, am început să mă autoexplorez. Am îndreptat microscopul spre unul dintre subansamblele de memorie și am început examinarea alcătuirii sale. Nu aveam vreo speranță că voi fi capabil să-mi descifrez amintirile, doar nădăjduiam să ghicesc mijloacele prin care acestea fuseseră înregistrate. Așa cum prognozasem, nu existau teancuri vizibile de folii, dar spre surprinderea mea, nu am văzut nici roți dințate sau comutatoare. În schimb, subansamblul părea să fie alcătuit aproape în întregime din tubuli de aer. Prin interstițiile dintre tubuli am fost în stare să observ pulsații străbătându-le.

Controlând atent și sporind puterea de mărire, am putut să văd că tubulii se ramificau în capilare fine care erau întrețesute cu o dantelă densă de fire pe care erau articulate frunzulițe de aur. Sub influența aerului care ieșea din capilare, frunzele se desfășurau într-o varietate de poziții. În sens convențional, acestea nu erau comutatoare, pentru că nu-și păstrau poziția fără un curent de aer care să le sprijine, dar am presupus că acestea erau ceea ce căutam, mediul pe care îmi erau înregistrate amintirile. Undele sau pulsațiile pe care le văzusem trebuie să fi fost operațiuni de rememorare, pe măsură ce aranjamentele frunzulițelor erau citite și informațiile trimise înapoi la motorul cognitiv.

Înarmat cu această nouă înțelegere, am întors microscopul spre motorul cognitiv. Și aici am observat o rețea de fire, dar care nu aveau

frunzulițe suspendate în diferite poziții, ci unele care se mișcau înainte și înapoi, prea repede pentru a le vedea clar. Într-adevăr, aproape tot motorul părea să fie în mișcare, constând mai mult dintr-o rețea de fire decât din capilare de aer, și m-am întrebat cum anume putea aerul să ajungă la frunzulițele de aur într-o manieră coerentă. Am analizat frunzulițele mai multe ore la rând, până când mi-am dat seama că ele însele jucau rolul de capilare. Acestea formau conducte temporare și valve care existau doar cât să redirectioneze aerul spre alte frunzulițe la rândul lor după care aranjamentele dispăreau. Era un motor în curs de transformare continuă, modificându-se în sine ca parte a funcționării sale. Structura nu era atât o mașină, cât mai degrabă o pagină pe care mașina fusese scrisă și pe care mașina însăși scria fără încetare.

Conștiința mea, se putea spune, era codificată în poziția acestor frunzulițe miniaturale, dar mai corect ar fi fost să afirm că aceasta era codificată în modelul în continuă schimbare al aerului ce mișca frunzulițele. Privind oscilațiile acestor fulgi de aur, am văzut că aerul nu furniza, pur și simplu, așa cum considerasem întotdeauna, putere motorului care generează gândurile noastre. Aerul era, de fapt, chiar mediul de proveniență al gândurilor noastre. Tot ceea ce suntem, este un model de flux de aer. Amintirile mele erau înscrise acolo nu ca niște șanțulețe pe o folie și nici ca poziționarea unor comutatoare, ci sub forma unor curenți persistenți de argon.

În momentele următoare înțelegerii naturii acestui mecanism-structură, o cascadă de perspective mi-a pătruns conștiința într-o succesiune rapidă. Primul, și cel mai banal gând, a fost înțelegerea motivului pentru care aurul, cel mai maleabil și ductil dintre metale, era singurul material din care creierul nostru putea fi făcut. Numai cele mai subțiri dintre frunzulițe se puteau mișca suficient de rapid pentru un astfel de mecanism și doar cele mai delicate filamente puteau acționa ca pivoți. Prin comparație, particulele de cupru ridicate de stylusul meu pe măsură ce gravez aceste cuvinte, și care se răspândesc în aer după ce termin fiecare foaie, sunt la fel de aspre și grele precum fierul vechi. Acesta era cu adevărat un mediu în care se puteau efectua și ștergerea

și înregistrarea rapidă, cu mult mai bine decât în orice îmbinare de comutatoare și angrenaje.

Ceea ce a devenit clar a fost de ce introducerea unor plămâni plini într-o persoană care a murit din cauza lipsei de aer nu-l readuce la viață. Frunzulițele din rețea rămân echilibrate între perne continue de aer. Acest aranjament le permite să oscileze rapid înainte și înapoi, dar aceasta înseamnă, de asemenea, că în cazul în care fluxul de aer încetează vreodată totul este pierdut, frunzulițele colapsează în poziții identice, ștergând modelele și conștiința pe care o reprezintă. Restabilirea alimentării cu aer nu poate recrea ceea ce a dispărut. Acesta este costul vitezei. Un mediu mai stabil pentru modelele de memorare ar însemna o funcționare mult mai lentă a conștiinței noastre.

Atunci am avut explicația anomaliei ceasurilor. Am constatat că viteza mișcărilor frunzulițelor depindea de susținerea lor de fluxurile de aer. Cu un flux de aer suficient de puternic, frunzele puteau oscila aproape fără frecare. Dacă se mișcau mai lent, era pentru că erau supuse unei frecări mai mari, ceea ce putea avea loc numai dacă pernele de aer care le susțineau erau mai subțiri, iar aerul care trecea prin rețele se mișca cu o forță mai mică. Nu ceasurile din turnuri se mișcau mai rapid. De fapt, creierul nostru funcționa mai lent. Ceasurile din turnuri se bazează pe mecanisme de tip pendul, al căror ritm nu variază niciodată, sau pe circulara mercurului prin tuburi, care este constantă. Dar creierul nostru se bazează pe circulația aerului și, în momentul în care aerul curge mai încet, gândurile noastre încetinesc la rândul lor, făcându-ne să credem că ceasurile par să meargă mai repede.

Mă temusem de încetinirea funcționării creierului nostru și acesta a fost motivul care m-a îndemnat la autodisecție. Am presupus că motorul nostru cognitiv – în timp ce era alimentat cu aer – era mecanic în esență și unele părți ale mecanismului se deformată treptat prin uzură, fiind astfel responsabile de încetinirea conștiinței. Asta ar fi fost groaznic, dar ar fi rămas cel puțin speranța că am fi putut fi capabili să reparăm mecanismul și să restabilim viteza inițială de funcționare a creierului.

Dar, dacă gândurile noastre erau doar modele din aer, și nu mișcarea unor roțițe dințate, problema era cu mult mai gravă. Ce ar fi putut provoca mișcarea mai lentă a aerului prin creierul fiecărei persoane? Nu putea fi vorba de o scădere a presiunii de umplere din dozatoare. Presiunea aerului din plămânii noștri este atât de mare încât trebuie să fie micșorată de o serie de regulatoare înainte de a ajunge la creier. Diminuarea conștiinței trebuie să provină din direcția opusă: presiunea atmosferei din jurul nostru este în creștere. Cum e posibil? De îndată ce am formulat această întrebare, singurul răspuns posibil a devenit evident: cerul nostru nu este infinit în înălțime. Undeva, peste limitele viziunii noastre, zidurile de crom din jurul lumii noastre trebuie să curbeze spre interior pentru a forma un dom. Universul nostru este o cameră etanșă, mai degrabă, decât un puț deschis. Și aerul este treptat acumulat în această incintă până când se egalizează cu presiunea din rezervorul de jos.

Acesta este motivul pentru care, la începutul acestei mărturii, am spus că aerul nu este sursa vieții. Aerul nu poate fi nici creat, nici distrus. Volumul total de aer din univers rămâne constant, iar dacă numai de aer am avea nevoie să trăim, n-am muri niciodată. Dar adevărul este că sursa vieții este *o diferență a presiunii aerului*, fluxul de aer din spațiile în care este dens către cele în care este rarefiat. Activitatea creierelor noastre, mișcarea corpurilor noastre, acțiunea fiecărei mașini pe care am construit-o vreodată este determinată de mișcarea aerului, de forța exercitată pe măsură ce presiuni diferite caută să echilibreze reciproc. Când presiunea va fi la fel peste tot în univers, tot aerul va rămâne nemișcat și inutil. Într-o zi vom fi înconjurați de aer nemișcat și vom fi în imposibilitatea de a obține vreun beneficiu din asta.

De fapt noi nu consumăm deloc aer. Cantitatea de aer pe care o extrag zilnic din fiecare pereche nouă de plămâni este exact aceea care se scurge pe lângă articulațiile membrelor mele și prin cusăturile de pe carcasa mea, exact la fel de mult cât adaug la atmosfera din jurul meu. Tot ceea ce fac este să transform aer la presiune ridicată în aer la presiune scăzută. Cu fiecare mișcare a corpului meu, contribui la egalizarea

presiunii în universul nostru. Cu fiecare gând pe care-l am, grăbesc sosirea acelu echilibru fatal.

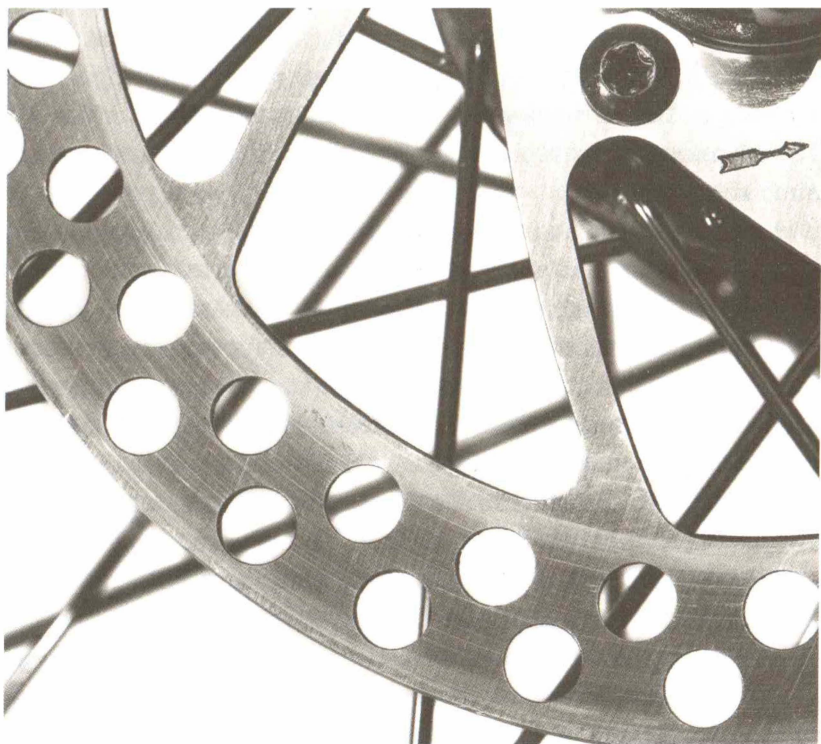
Dacă aş fi ajuns la această concluzie în orice alte circumstanţe, aş fi sărit de pe scaun şi aş fi alergat în stradă, dar în actuala mea situaţie, cu trunchiul aflat într-un cadru şi cu creierul suspendat, acest lucru era imposibil. Puteam vedea frunzuliţele creierul meu mişcându-se mai repede datorită tumultului gândurilor, tumult care a condus la creşterea neliniştii cauzate de imobilitatea mea. În acel moment, panica ar fi condus la moarte, un paroxism de coşmar, simultan prins şi scăpând de sub control, luptând împotriva restricţiilor până când aerul mi s-ar fi epuizat. Mai degrabă prin jocul întâmplării decât printr-un act de voinţă, mâinile mele au ajustat obiectivele, iar câmpul vizual periscopic s-a mutat deasupra reţelei cognitive, aşa că tot ce am putut vedea a fost suprafaţa plană a mesei mele de lucru. Astfel, eliberat de a mai vedea şi amplifica propriile mele temeri, am fost în stare să mă calmez. Când mi-am recăpătat suficient stăpânirea de sine, am început procesul îndelungat de a mă reasambla. Mi-am refăcut creierul la configuraţia iniţială, compactă, am repus la loc plăcile craniului şi m-am eliberat din suportul cadru.

La început, ceilalţi anatomicişti nu m-au crezut atunci când le-am spus ceea ce am descoperit, dar în lunile care au urmat autodisecării mele, din ce în ce mai mulţi s-au convins. Au fost efectuate mai multe examinări ale creierelor oamenilor, s-au făcut mai multe măsurători ale presiunii atmosferice şi toate rezultatele au confirmat descoperirile mele. Presiunea aerului din universul nostru era, într-adevăr, în creştere, iar rezultatul era încetinirea gândurilor noastre.

Începând din zilele în care adevărul a devenit larg cunoscut, panica s-a împrăştiat pretutindeni, în timp ce oamenii contemplau pentru prima dată ideea că moartea era inevitabilă. Mulţi au solicitat reducerea strictă a activităţilor pentru a minimiza îngroşarea atmosferei noastre. Acuzaţiile privind aerul pierdut s-au transformat în încăierări furioase şi, în unele districte, au fost chiar şi decese. Ruşinea de a fi provocat aceste morţi, împreună cu memento-ul că vor mai trece încă multe

secole înainte ca presiunea atmosferei noastre să devină egală cu cea din rezervorul subteran, au făcut ca panica să dispară. Nu suntem siguri cât de multe secole va dura, măsurători și calcule suplimentare sunt efectuate și dezbătute. Între timp sunt multe discuții asupra modului în care ar trebui să ne petrecem timpul rămas.

O sectă s-a dedicat obiectivului de inversare a egalizării presiunii și a câștigat mulți adepți. Mecanicii sectei au construit un motor care ia aerul din atmosferă și-l forțează într-un volum mai mic, proces pe care l-au numit „compresie”. Motorul lor reface presiunea aerului la cea care fusese inițial în rezervor, iar acești Reversaliști au trâmbitat isteric că procedeul va sta la baza unui nou tip de stație de umplere a rezervoarelor, un tip care ar putea – cu fiecare plămân reumplut – să revitalizeze nu numai persoanele, ci însuși universul. Din păcate, o examinare mai

atentă a motorului a dezvăluit defectul său fatal. Motorul în sine este alimentat cu aer dintr-un rezervor și pentru fiecare volum de aer pe care-l produce, motorul nu consumă numai acel volum de aer, ci puțin mai mult. Nu se inversează procesul de egalizare, ci, ca orice altceva în lume, se exacerbează.

Deși, după aceea, unii dintre adepții lor au părăsit secta dezamăgiți, Reversaliștii ca grup nu s-au descurajat și au început elaborarea de modele alternative, în care compresorul să fie alimentat prin detenta unor arcuri sau de coborârea unor greutateți. Nici aceste mecanisme nu s-au descurcat mai bine. Fiecare arc detensionat reprezintă aer eliberat de către persoana care l-a tensionat, fiecare greutate coborâtă la nivelul solului reprezintă aer eliberat de către persoana care a ridicat-o. Nu există vreo sursă de energie în univers care să nu derive finalmente de la o diferență a presiunii aerului și nu poate exista vreun motor a cărui funcționare să nu reducă această diferență.

Reversaliștii își continuă cercetările, încrezători că într-o zi vor construi un motor care să genereze mai multă compresie decât folosește, o sursă de energie perpetuă, care va restaura universului vigoarea pierdută. Eu nu le împărtășesc optimismul, cred că procesul de egalizare este inexorabil. În cele din urmă, tot aerul din universul nostru va fi distribuit unitar, nici mai dens și nici mai rarefiat, incapabil să împingă un piston, să învântească un rotor sau să miște o frunzuliță de folie din aur. Cred că acesta va fi sfârșitul presiunii, sfârșitul forței motrice, sfârșitul gândirii. Universul va atinge echilibrul perfect.

Unii găsesc ironic faptul că un studiu al creierului nostru ne-a dezvăluit nu secretele trecutului, ci ceea ce ne așteaptă finalmente în viitor. Cu toate acestea, eu susțin că am învățat ceva cu adevărat important despre trecut. Universul a început precum reținerea unei respirații enorme. Cine știe de ce, dar indiferent de motiv, mă bucur că s-a întâmplat, pentru că acestui fapt îi datorez existența. Toate dorințele și meditațiile mele nu sunt nici mai mult, nici mai puțin decât curenți turbionari generați de expirația treptată a universului nostru. Și până când această mare expirație nu se va termina, gândurile mele vor continua.

Pentru că gândurile noastre pot continua atâta timp cât va fi posibil, anumiștii și mecanicii proiectează înlocuitori pentru regulatorii noștri cerebrali, înlocuitori capabili să crească treptat presiunea aerului în creier, menținând-o un pic mai mare decât presiunea atmosferică din jur. Odată ce regulatoarele sunt instalate, gândurile noastre vor continua aproximativ la aceeași viteză, chiar dacă aerul se îndesește în jurul nostru. Dar acest lucru nu înseamnă că viața va continua neschimbată.

În cele din urmă, diferența de presiune va scădea la un asemenea nivel încât membrele noastre vor slăbi și mișcările noastre vor fi din ce în ce mai lente. Am putea încerca atunci să ne încetăm gândurile, încât toropeala să fie mai puțin evidentă, dar asta va provoca, de asemenea, accelerarea proceselor externe. Ticăitul ceasurilor va răsună din ce în ce mai furios, în vreme ce pendulele se vor agita cu frenezie. Obiectele în cădere se vor izbi de pământ ca propulsate de arcuri. Ondulațiile vor străbate cablurile precum șfichiuirea unui bici.

La un moment dat, membrele noastre vor înceta să se mai miște. Nu pot fi sigur de succesiunea exactă a evenimentelor din preajma finalului, dar îmi imaginez un scenariu în care gândurile noastre vor continua să fie generate, așa că vom rămâne conștienți, dar înghețați, nemișcați ca statuile. Poate vom mai putea vorbi un timp, deoarece cutiile noastre vocale funcționează la o diferență de presiune mai mică decât membrele noastre. Dar fără posibilitatea de a vizita o stație de umplere, fiecare cuvânt va reduce cantitatea de aer rămasă pentru gândire, aducând mai aproape momentul în care gândurile noastre vor înceta cu totul. Va fi preferabil să rămânem muți pentru a prelungi capacitatea noastră de gândire sau ar trebui să vorbim până la sfârșit? Nu știu.

Poate că unii dintre noi, în zilele de dinainte de a ne înceta mișcarea, vor fi capabili să conecteze egalizatorii noștri cerebrali direct la doza-toarele din stațiile de alimentare, înlocuind plămânii noștri cu puternicul pulmon al lumii. Dacă este așa, câțiva vor fi în măsură să rămână conștienți până în momentele finale, înainte ca întreaga presiune să fie egalizată. Ultimul pic de presiune rămasă în universul nostru va fi consumat pentru gândirea conștientă a unei persoane.

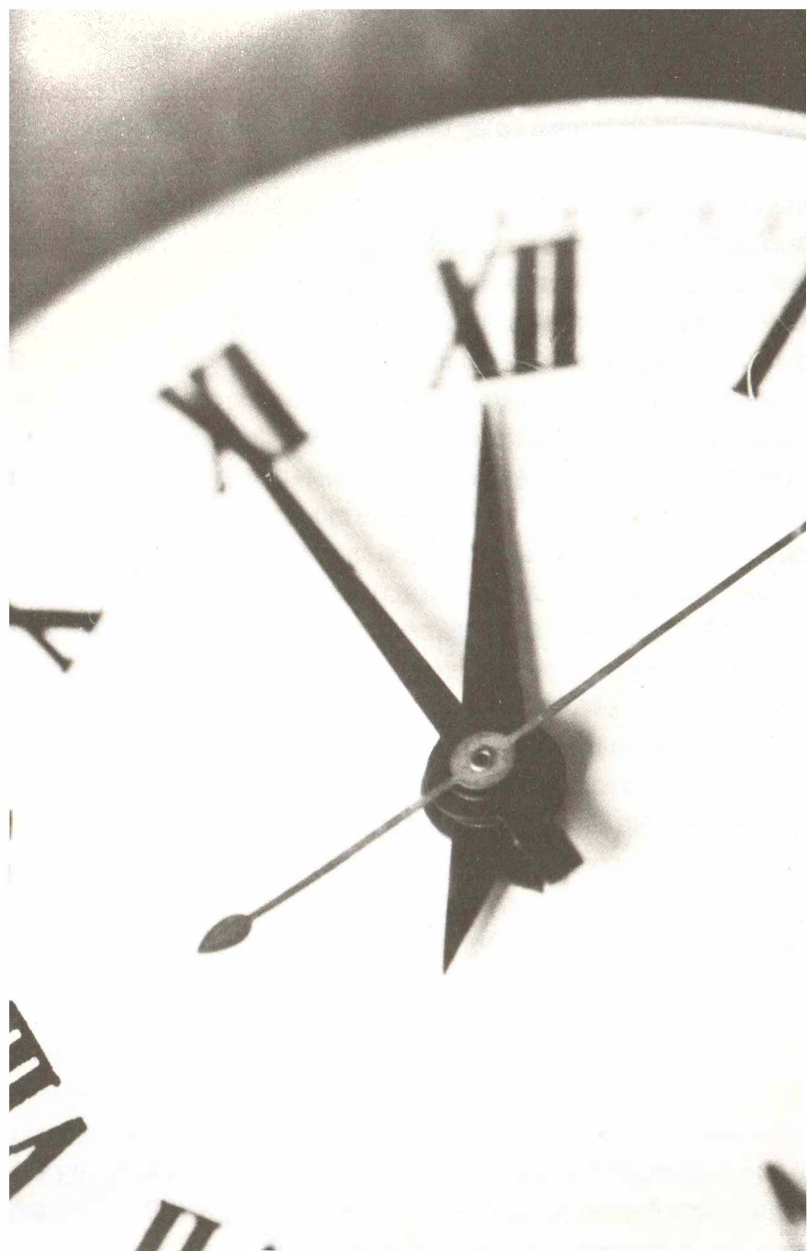
Și apoi, universul va fi într-o stare de echilibru absolut. Toată viața și gândirea vor înceta, și cu ele, va înceta și timpul în sine.

Dar eu nutresc încă o firavă speranță.

Chiar dacă universul nostru este închis, poate că nu este singura incintă de aer în extinderea infinită a cromului solid. Am speculat că ar putea exista un alt buzunar de aer în altă parte, un alt univers în afară de al nostru, un univers care este chiar mai mare în volum. Este posibil ca acest ipotetic univers să aibă aceeași presiune a aerului sau una mai mare decât în universul nostru, dar să presupunem că ar avea o presiune mult mai mică. Poate chiar vid adevărat? Cromul care ne separă de acest presupus univers este prea gros și prea dur ca să-l putem străpunge, astfel încât nu există niciun fel de posibilitate să ajungem acolo, nu există nicio modalitate de a purja atmosfera în exces din universul nostru și de a recăpăta, în acest fel, forța motrice. Îmi imaginez că acest univers vecin are propriii săi locuitori, având abilități depășindu-le pe ale noastre. Ce s-ar întâmpla dacă ar fi capabili să creeze un tunel între cele două universuri și să instaleze supape pentru a elibera aerul din al nostru? Ei ar putea folosi universul nostru ca rezervor, utilizând dozatoare cu ajutorul cărora și-ar putea umple propriii plămâni, folosind aerul nostru ca mijloc de progres al propriei civilizații.

Mă bucură să-mi imaginez că aerul care odată m-a pus în mișcare ar putea să le dea altora putere, să cred că respirația care îmi permite să gravez pe cupru aceste cuvinte ar putea într-o zi să circule prin corpul altcuiva. Nu mă amălesc crezând că aceasta ar fi o modalitate pentru mine de a trăi din nou, pentru că eu nu sunt acel aer, eu sunt modelul pe care și-l asumă temporar. Modelul care sunt eu, modelele care există în întreaga lume în care trăiesc vor dispărea.

Dar am o speranță chiar și mai firavă: că acei locuitori nu numai că folosesc universul nostru ca un rezervor, dar că odată ce l-au golit de aer, să fie într-o zi capabili de a deschide un pasaj și să pătrundă pur și simplu în universul nostru ca exploratori. Ar putea rătăci pe străzile noastre, ar putea vedea corpurile noastre înghețate, s-ar uita la lucrurile noastre și s-ar întreba ce fel de viață am dus. Care este motivul pentru

care am scris această relatare. Tu, sper eu, ești unul dintre acei exploratori. Tu, sper eu, ai găsit aceste foi de cupru și ai descifrat cuvintele gravate pe suprafața lor. Și dacă creierul tău folosește sau nu aerul folosit odată de mine, prin actul de a-mi citi cuvintele, modelele care formează gândurile tale vor deveni o imitație a modelelor care au format o dată personalitatea mea. Și în acest fel, voi trăi din nou prin tine.

Colegii tăi exploratori vor fi găsit și citit celelalte cărți pe care le-am lăsat în urmă și, prin acțiunea comună a imaginației voastre, întreaga mea civilizație trăiește din nou. Pe măsură ce te plimbi prin cartierele noastre tăcute, îți imaginezi cum am fost, cu ceasurile din turn marcând orele, cu stațiile de alimentare aglomerate cu vecini bârfitori, cu recitatori de versete în piețe publice și cu anatomiciști în decursul prelegerilor în sălile de clasă. Vizualizează toate acestea când te vei uita data viitoare la lumea înghețată din jurul tău, și ea va deveni din nou, în mintea ta, animată și plină de vitalitate.

Îți doresc numai bine, exploratorule, dar mă întreb: aceeași soarta care m-a lovit pe mine vă va aștepta și pe voi? Îmi pot doar imagina că așa ar trebui, că tendința spre echilibru nu este o trăsătură particulară a universului nostru, ci inerentă în toate universurile. Poate că este doar o limitare a gândirii mele, iar semenii tăi au descoperit o sursă de presiune care este cu adevărat veșnică. Dar speculațiile mele sunt deja destul de fanteziste. Voi presupune că într-o zi și gândurile voastre vor înceta de asemenea, deși nu pot să-mi dau seama cât de departe în viitor se va întâmpla. Viețile voastre se vor termina la fel ca ale noastre, așa cum trebuie să fie. Nu contează cât de mult va dura, în cele din urmă echilibrul va fi atins.

Sper că nu sunteți întristați din această cauză. Sper că expediția voastră a fost mai mult decât o căutare a unor alte universuri pentru a le utiliza ca rezervoare. Sper că ați fost motivați de dorința de cunoaștere, de dorința de a vedea ce poate rezulta din expirația unui univers. Pentru că, chiar dacă durata de viață a universului este calculabilă, varietația vieții generate în el nu este. Clădirile pe care le-am ridicat, arta și muzica și versurile pe care le-am compus, viețile pe care le-am dus:

nici una dintre acestea nu ar fi putut fi prezise, pentru că niciunele nu au fost inevitabile. Universul nostru ar fi putut aluneca în echilibru neemițând nimic mai mult decât un șuierat liniștit. Faptul că a înflorit într-o asemenea plenitudine este un miracol, unul care nu este egalat decât de universul care ți-a dat naștere și ție. Deși, în timp ce citești mărturia mea, eu sunt mort de mult, îți transmit salutările mele, exploratorule. Contemplează miracolul care este existența și bucură-te că ești în stare să faci acest lucru. Simt că am dreptul să-ți spun asta, pentru că, în timp ce gravez aceste cuvinte, și eu fac la fel.

Traducere din limba engleză de CRISTIAN TAMAȘ

© Ted Chiang, 2008

herman
wouk
încă
trăiește

stephen king

Povestirea care urmează a fost scrisă de Stephen King ca urmare a unui pariu pierdut în fața fiului său, Owen, cu miza constând în faptul că perdantul trebuie să scrie o povestire pornind de la un titlu dat de câștigător.

Inițial, King s-a jucat cu ideea unui bolnav mintal care-î ține în viață pe anumiți scriitori printr-o putere psihică, însă textul nu se lega. Abia după patru luni, un memorial improvizat la locul unui accident auto din apropierea casei lui King a dat turnura finală textului pe care-l veți citi și care a fost distins în 2011 cu premiul Bram Stoker pentru cea mai bună povestire horror a anului.

În cazul de față însă, horror e doar o etichetă mult prea restrictivă pentru o altă latură literară a scriitorului american, încă prea puțin cunoscută în România.

I. BRENDA CÂȘTIGĂ 2 700 DE DOLARI LA LOTERIE ȘI REZISTĂ PRIMEI ISPITE.

În loc să-și cumpere o sticlă cu cocktail din portocale și multă votcă pentru a sărbători, își achită creditul de pe un Mastercard care-și depășise de o veșnicie limita. Apoi sună la Hertz și pune o întrebare. Apoi o sună pe prietena ei, Jasmine, care locuiește în North Berwick și îi povestește de loterie. Jasmine scoate un țipăt de bucurie și zice:

– Te-ai ajuns, fato!

Măcar de-ar fi așa. Brenda îi explică cum și-a achitat creditul de pe card ca să-și poată închiria un Chevy Express dacă i se arată. Este o dubiță cu nouă locuri, sau, cel puțin, așa i-a spus fătucă de la Hertz – Închirieri Auto.

– Am putea să vărăm toți copiii în ea și să mergem la Mars Hill. Să-i vedem și pe-ai tăi, și pe-ai mei. Să le arătăm nepoții. Să-i tapăm de niște bani. Ce părere ai?

Jasmine ezită. Mult-slăvita cocioabă pe care ai ei o numesc „locuință” e mult prea mică și înghesuită, și, chiar de-ar fi fost suficient spațiu, tot n-ar fi vrut să stea cu ai bătrâni. Îi detestă. Și pe bună dreptate, își zice Brenda; când avea cincisprezece ani, Jasmine a fost violată de propriul tată. Maică-sa știa ce se petrece și n-a făcut nimic. Când Jasmine s-a dus la ea plângând, mă-sa i-a spus: „N-ai de ce să-ți faci griji, nu mai are de mult ouțe”.

Jas s-a măritat cu Mitch Robicheau doar ca să plece de acasă, iar acum, trei soți, patru copii și opt ani mai târziu, e singură. Și trăiește din ajutorul social, chiar dacă lucrează șaisprezece ore pe săptămână la „Dați-vă pe role”, unde distribuie perechi de patine și schimbă bani pentru sala de jocuri, pentru că mașinile de acolo funcționează doar cu fise speciale. Are voie să-i ia cu ea pe cei doi copii mici. Delight doarme în birou, iar Truth, băiețelul de trei ani, mișună prin sală trăgându-se de

pamperșii lăbărțați. Nu intră în cine știe ce încurcături, deși anul trecut a luat păduchi și cele două femei s-au văzut nevoite să-l radă pe cap. Și cum a mai orăcăit, micuțul.

– Mi-au mai rămas doar șase sute după ce-am plătit creditul, zice Brenda. Mă rog, patru, dacă pui la socoteală și închirierea mașinii. Dar n-am s-o plătesc din banii ăștia, pentru că acum pot s-o trec pe card. Am putea să stăm la motelul Red Roof și să ne uităm toată ziua la HBO. E gratis. Putem să ne luăm mâncare la pachet de alături și ăia mici se pot bălăci în piscină cât au ei chef. Ce zici?

Din spatele ei se aude un zbieret. Brenda ridică vocea și zbiară și ea:

– Freddy, n-o mai necăji pe sor-ta și dă-i imediat înapoi ce i-ai luat!

Și atunci, bravo, măi fată, gălăgia o trezește pe cea mică. Ori asta, ori Freedom a făcut treaba mare pe ea și s-a trezit singură. Freedom face mereu în pamperși. Brenda are sentimentul că scopul vieții lui Freedom este căcălica. Din punctul ăsta de vedere seamănă cu tac-su.

– Presupun... spune Jasmine, lungind cuvântul până-l face de patru silabe. Ba chiar de cinci.

– Haide, fată! La drum! Uite cum zic să facem! Luăm autobuzul până la Jetport și închiriem mașina de acolo. Mai rămân cinci sute de kilometri, pe care putem să-i facem în patru ore. Tipa de la Hertz mi-a spus că ăștia mici se pot uita la DVD-uri. Au și *Mica sirenă* și toate desenele alea mișto.

– Poate reușesc s-o fac pe maică-mea să-mi dea și mie ceva din banii ăia de la guvern, înainte să-i pape pe toți, murmură Jasmine, dusă pe gânduri.

Fratele ei, Tommy, a murit anul trecut în Afganistan. Bombă artizanală. Și maică-sa a căpătat de la stat optzeci de mii de dolari pe chestia asta. Și i-a promis că-i dă și ei o parte, având însă grijă să n-o audă al bătrân. Desigur, poate că erau deja păpați. Chiar foarte probabil. Știe că domnul Romantic și-a cumpărat o Yamaha cu îmbunătățiri, deși pe Jasmine n-o duce capul la ce-i folosește o chestie ca asta la bătrânețe. Și mai știe că banii de la stat sunt, de cele mai multe ori, ca un miraj. Amândouă știu asta. De fiecare dată când vezi ceva cu sclipici, cineva dă drumul la ploaie. Sclipiciul iese mereu la spălat.

– Haide, măi, insistă Brenda.

S-a îndrăgostit de ideea de a-i sui în dubiță pe copii și pe cea mai bună prietenă a ei (singura ei prietenă) din liceu, care locuiește acum în orașul vecin. Amândouă singure, cu un total de șapte copii, cu mult prea mulți bărbați vrednici de dispreț în oglinda retrovizoare; și, cu toate acestea, tot mai știu cât de cât să petreacă.

Aude un bufnet sec. Freddy începe să urle. Glory îl lovise în ochi cu o jucărie.

– Glory, încetează imediat, ori te trăsnesc de nu te vezi! răcnește Brenda.

– Nu vrea să mi-o dea pe Powerpuffa mea! chirăie Glory și acum începe și ea să plângă.

Acum plâng toți trei – Freddy, Glory și Freedom – și, preț de o clipă, întunericul se lasă iar peste ochii Brendei. A avut parte cam de mult întuneric din asta în ultimul timp. Locuiesc la etajul trei, într-un apartament cu trei camere, fără vreun bărbat la orizont (cel din urmă, Tim, și-a luat zborul acum șase luni), își umplu burțile doar cu tăiței și Pepsi și înghețată ieftină de la Walmart, n-au aer condiționat și nici cablu, ea a lucrat la Quick-Flash, dar magazinul a dat faliment și s-a transformat într-un minimarket de benzinărie și directorul a angajat în locul ei un imigrant ilegal, un Taco Paco, pentru că Taco Paco e în stare să muncească douășpe-paișpe ore pe zi. Taco Paco poartă o basma șmecheră pe cap și are o mustăcioară scârboasă și nimeni nu l-a lăsat cu burta la gură. Treaba lui Taco Paco e să lase el gagici cu burta la gură. Proastele pică în fund când îi văd mustăcioara și *buum*, liniuța de pe testul de sarcină se face albastră și uite cum apare un alt plod pe lume, exact la fel cu cel dinaintea lui.

Brenda cunoaște lucrurile astea din proprie experiență. Le spune oamenilor că știe cine este tatăl lui Freddy, însă, în realitate, habar n-are, au fost câteva nopți de beție când *toți bărbații* arătau bine, și, zău, pe bune, cum să-și mai caute ea acum de lucru? Că-i are peăștia mici. Ce să facă, să-l lase pe Freddy să aibă grijă de Glory și s-o ia pe Freedom cu ea la toate interviurile alea de căcat? Da, bravo, așa chiar

c-ar avea un succes fulminant. Și, în fond, de unde să aleagă, când nu sunt decât câteva posturi de vânzătoare la drive-in-urile de la MickeyD sau de la Booger King? În Portland au mai rămas vreo două cluburi de striptease, dar gabaritele depășite ca ea nu capătă slujbe din astea, iar toate celelalte afaceri sunt pe butuci.

Își aduce aminte că a câștigat la loterie. Își aduce aminte că diseară se pot lăfăi cu toții în două camere cu aer condiționat de la Red Roof – ba chiar în trei! De ce nu? Uite cum se schimbă lucrurile!

– Brennie? aude vocea mai nesigură ca oricând a prietenei ei. Mai ești la telefon?

– Mda, zice ea. Haidee, fată, mi s-a aprobat mașina. Gagica de la Hertz spune că-i roșie.

Coboară vocea și adaugă:

– Culoarea ta norocoasă.

– Ai achitat creditul online? Cum de-ai reușit?

Jasmine știe ce s-a întâmplat cu laptopul Brendei. Freddy s-a încăierat cu Glory luna trecută și l-au trântit de pe pat. A căzut și s-a făcut bucăți.

– Am folosit calculatorul de la bibliotecă.

Rostește cuvântul așa cum a învățat în Mars Hill, orașelul în care a copilărit: *biblitiecă*.

– Am stat ceva vreme la coadă, da' se merită. E moca. Deci, ce spui?

– Poate ne luăm și o sticlă de Allen's, visează prietena ei.

Jasmine moare după lichiorul de cafea Allen's, dacă-l poate căpăta. Adevărul este că moare după absolut orice poate căpăta gratis.

– Ca-te-go-ric, spune Brenda. Și o sticlă de votcă cu suc de portocale pentru mine. Dar, Jas, să știi că n-am de gând să beau când conduc. Tu poți să bei liniștită, eu am să aștept să ajungem la motel. Nu vreau să-mi pierd permisul. E tot ce mai am.

– Și chiar crezi că ai să-i convingi pe ai tăi să-ți dea ceva bani?

Brenda își zice că, odată ce-i vor vedea copiii – presupunând, bineînțeles, că aceștia vor putea fi mituiți (sau vârați în sperieți) ca să se poarte frumos –, s-ar putea să reușească.

– Să nu suflă o vorbă despre loterie, o avertizează ea pe Jasmine.
– Nici gând, răspunde prietena ei. M–oi fi născut eu noaptea, dar nu azi–noapte.

Le umflă râsul pe amândouă: poanta–i veche, dar încă bună.

– Deci, ce zici?

– O să trebuiască să–i învoiesc de la școală pe Eddie și pe Rosellen.

– Mare scofală, pufnește Brenda. Deci, ce zici, fato?

O pauză lungă la celălalt capăt. Apoi Jasmine spune și ea:

– La drum!

– La drum! răcnește și Brenda.

Și amândouă scandează lozinca în vreme ce trei copii zbiară în apartamentul Brendei, din orașul Sanford, și unul (cel mai probabil, doi) zbiară în apartamentul lui Jasmine din North Berwick. Ele sunt acele femei grase pe care nu le bagă nimeni în seamă pe stradă, pe care nu le agață niciun tip în baruri decât dacă ora e târzie, starea e de beție și nu–i nimeni mai de Doamne–ajută prin preajmă. Bărbații piliți sunt de părere – părere prea bine cunoscută și de Brenda, și de Jasmine – că bulanele pline cu osânză sunt oricum mai bune decât deloc. Au fost colege la liceul din Mars Hill, iar acum locuiesc puțin mai la sud și se ajută una pe alta ori de câte ori pot. Ele sunt acele femei grase pe care nu le bagă nimeni în seamă, cu o droaie de copii în preajmă, și care acum scandează *La drum, la drum* ca două majorete tembele. Așa stau lucrurile în această dimineață de septembrie, deja mult prea călduroasă la ora opt treizeci. Și așa a fost dintotdeauna.

II. IAR ACEȘTI DOI POEȚI VÂRSTNICI, CARE PE VREMURI S-AU IUBIT ÎN PARIS, IAU O GUSTARE LÂNGĂ POPASUL DE PE MARGINEA AUTOSTRĂZII.

Phil Henreid are acum șaptezeci și opt de ani, iar Pauline Enslin șaptezeci și cinci. Amândoi sunt foarte slabi. Amândoi poartă ochelari. Amândoi au părul alb și subțire, involburat de adierea vântului.

S-au oprit la un popas pe autostrada 95, lângă Fairfield, cam la treizeci și doi de kilometri mai spre nord de Augusta. Clădirea neaspectuoasă este din lemn, toaleta publică de alături este din cărămidă. Toaleta publică nu arată prea rău. Toaleta publică este *curată*. Nu miroase urât. Phil, care locuiește în Maine și este familiarizat cu acest popas, nu ar fi îndrăznit în vecii vecilor să propună locul acesta pentru o gustare pe timp de vară. Atunci când traficul de pe autostradă se umple cu vilegiaturiști din afara statului, Autoritatea Autostrăzilor aduce veceuri ecologice, iar zona aceasta verde pute de-ți mută nasul din loc. Acum însă, veceurile alea au fost duse de aici, iar popasul a redevenit un loc plăcut.

Pauline așterne o față de masă cadrilată peste masa de picnic, scrijelită cu inițialele atâtor și atâtor turiști, de la umbra unui stejar bătrân, și o proptește cu coșul de răchită în care a adus mâncarea, pentru ca adierea caldă și blândă a vântului să n-o deranjeze. Din coș scoate sandviciuri, salată de cartofi, felii de pepene galben și două bucăți de prăjitură cu cremă de cocos. A adus și o sticlă mare cu ceai roșu, în care cuburile de gheață scot clinchete vesele.

– Am bea vin, dacă am fi la Paris, spune Phil.

– La Paris n-am avea de mers încă o sută de kilometri, răspunde ea. Ceaiul e proaspăt și e rece. Trebuie să te mulțumești cu el, n-ai încotro.

– Nu mă vait, zice el, punându-și mâna deformată de artrită peste cea a femeii (și aceasta umflată, chiar dacă o idee mai puțin). Este un adevărat festin, draga mea.

Își surâd, zbârcindu-și și mai mult obrajii ofiliți de trecerea timpului. Cu toate că Phil a fost căsătorit de trei ori (cu cinci copii împrăștiați în urma-i, ca niște confeti), iar Pauline a fost măritată de două ori (fără copii, dar amanți de ambele sexe cu zecile), încă mai este ceva între ei. Mult mai mult decât o simplă scânteie. Phil se miră și parcă nu se miră. La vârsta aceasta – înaintată, desigur, dar departe, totuși, de apelul final – iei ce ți se oferă și spui mulțumesc. Amândoi sunt invitați la un festival de poezie organizat în campusul din Orono al Universității Maine și, cu toate că plata pentru apariția lor comună nu este cine știe ce, ei o

consideră perfect rezonabilă. Deoarece era fericitul posesor al unui cont de economii, Phil și-a făcut de cap și a închiriat un Cadillac de la punctul Hertz din aeroportul din Portland, unde s-au întâlnit. Pauline râsesse de el, spunând că mereu fusese un hipiot de mucava, dar o făcuse cu tandrețe. Pentru că Phil n-a fost în viața lui hipiot, însă a fost ce-a fost în cel mai sincer și autentic mod cu putință, iar ea știa asta. Așa cum el știa că oasele ei măcinate de osteoporoză s-au bucurat de călătoria cu mașina.

Iar acum, un picnic. Cina de diseară va fi o șaradă călăie, înecată într-un sos incert, falnică realizare a cantinei unuia dintre căminele universității. „Mâncare bej”, îi zice Pauline. Mereu mâncarea oferită poeților invitați să conferențieze la facultăți este bej, și, oricum, masa nu va fi servită mai devreme de opt seara. Alături de un vinuț ieftin, alb-gălbui, menit, pare-se, să le tulbure și mai mult intestinele de bețivani semi-pensionați. Gustarea aceasta este cu mult mai bună, iar ceaiul cu gheață este minunat. Ba chiar Phil își lasă fantezia să zburde, spunându-și că, poate, după masă, o va lua de mână și o va duce în iarba înaltă din spatele toaletei, la fel ca în cântecul acela vechi al lui Van Morrison, și...

O, dar din păcate nu va fi așa. Poeții de o anumită vârstă, al căror apetit sexual s-a blocat definitiv în viteza întâi, nu trebuie să riște ridicolul alegând un asemenea loc pentru o întâlnire romantică. Cu atât mai mult acei poeți cu experiență foarte bogată și extrem de variată, care știu acum că fiecare asemenea ocazie ar putea rămâne neîmplinită și, mai ales, știu că fiecare asemenea ocazie ar putea fi ultima. *În plus*, își spune Phil, *am avut deja două infarcte. La ce s-o gândi ea, oare?*

Pauline se gândește la asta: *În niciun caz după sandviciuri și salata de cartofi, ca să nu mai pun la socoteală și prăjitura. Dar poate la noapte. Nu-i exclus. Îi surâde și scoate din coș și ultimul articol. Ziarul New York Times, cumpărat de la aceeași prăvălie din Augusta de unde luase restul lucrurilor pentru picnic, inclusiv fața de masă cadrilată și sticla cu ceai. La fel ca pe vremuri, dau cu banul pentru paginile de Cultură. Pe vremuri, Phil – care a câștigat în 1970 National Book Award pentru cartea *Burning Elephants* – alegea mereu*

pajura și câștiga de mult mai multe ori decât ar fi fost normal. Astăzi alege capul... și câștigă din nou.

– Ei, asta-i bună, obrăznicătură ce ești! exclamă ea și îi dă secțiunea din ziar.

Amândoi mănâncă. Citesc ziarul împărțit în două. La un moment dat, ea îl privește peste furculița cu salată de cartofi și îi spune:

– Încă te mai iubesc, pungaș bătrân.

Phil zâmbește. Vântul îi răvășește puful ca de păpădie al părului. Scalpul îi lucește delicat printre fire. Bineînțeles că nu mai este acel tânăr turbulent din Brooklyn de odinioară, lat în umeri ca un docher (și cu gura la fel de spurcată), dar Pauline încă mai vede umbra celui bărbat, atât de plin de furie, disperare și poftă de viață.

– Și eu te iubesc, Paulie, răspunde el.

– Suntem două hârburi, zice ea și izbucnește în râs.

Odată a făcut sex și cu un magnat, și cu un star de cinema cam în același timp, pe când la picup Rod Stewart cânta „Maggie May” în franceză. Acum, însă, femeia numită de *New York Times* „Cea mai mare poetă în viață a Americii” locuiește într-o clădire fără lift din Queens.

– Doi bătrâni care merg în provincie să-și citească poeziile pe doi bani și să facă picnic în popas la marginea autostrăzii, mai adaugă ea.

– Nu suntem bătrâni, o contrazice el, suntem tineri, *ma bébé*.

– Despre ce, Doamne iartă-mă, vorbești tu acolo?

– Uită-te la asta, o îndeamnă el și îi arată prima pagină din secțiunea de Cultură.

Pauline o ia și vede o fotografie. O fărâmă de om vestejit, cu o canotieră pe cap și un surâs larg pe buze.

NONAGENARUL WOUK PUBLICĂ O NOUĂ CARTE

de MOTOKO RICH

La vârsta de 94 de ani – presupunând că o mai apucă –, majoritatea scriitorilor se vor fi retras de mult din activitate. Nu însă și

Herman Wouk, autor al celebrelor romane *The Caine Mutiny* (1951) și *Marjorie Morningstar* (1955). Majoritatea celor ce-și mai amintesc miniseriile TV realizate după romanele sale inspirate din Al Doilea Război Mondial, *The Winds of War* (1971) și *War and Remembrance* (1978), trăiesc ei înșiși acum din ajutor de la stat. Este un avantaj al pensionării de care Wouk putea beneficia încă din 1980.

Nici vorbă însă. Cu un an înainte de a nouăzecea sa onomastică, Wouk a surprins pe toată lumea cu romanul *A Hole in Texas*, carte care s-a bucurat de recenzii favorabile, iar anul viitor va publica un volum de eseuri, intitulat *Limba în care ne vorbește Dumnezeu*. Să fie acesta testamentul său literar?

„Nu mă simt pregătit să vorbesc pe această temă”, ne-a spus Wouk, surâzând. „Ideile nu se termină doar pentru că îmbătrânești. Trupul ți se șubrezește, dar cuvintele niciodată.” Întrebat despre

Continuarea la pag. 19

Pauline se uită la chipul bătrân și boțit de sub pălăria de paie înclinată șmecherește și-și simte ochii înotând în lacrimi.

– Trupul ți se șubrezește, dar cuvintele niciodată, repetă ea. Minunat.

– Ai citit vreo carte de-a lui? o întreabă Phil.

– *Marjorie Morningstar*, în tinerețe. E un imn plicticos închinat virginității, dar m-a fermecat, împotriva voinței mele. Dar tu?

– Am încercat să citesc *Youngblood Hawke*, dar n-am putut s-o termin. Și uite... încă mai scrie. Și ne-ar putea fi tată, așa de bătrân e.

Împăturește ziarul și îl pune la loc în coș. Mai departe de ei, luminile traficului de pe autostradă curg sub cerul înalt de septembrie, plin cu nori de vreme bună.

– Vrei să facem schimb înainte să plecăm? Ca pe vremuri?

Ea se gândește puțin, apoi aprobă: vrea. Au trecut mulți ani de când n-a mai ascultat pe altcineva citindu-i cu voce tare poeziile, iar senzația e întotdeauna ușor dezorientantă – de parcă te-ai privi din exterior –, dar de ce nu? În tot popasul sunt doar ei.

– În cinstea lui Herman Wouk, care încă mai joacă. Vezi că manuscrisele sunt în buzunarul exterior al genții.

– Mă lași să-ți umblu-n lucruri?

Pauline îi aruncă vechiul ei surâs oblic, apoi se întinde cu ochii închiși la soare. Se bucură de căldură. Curând zilele se vor răci, dar acum sunt calde. Încă.

– Poți să-mi umbli-n lucruri cât vrei, Phil, spune ea, aruncându-i printre gene o privire languroasă și amuzant de seducătoare. Umblă cât îți pofteste inima.

– Asta-i de ținut minte, zice el și se duce la Cadillacul închiriat.

Poeți într-un Cadillac, își spune ea. *Perfecta definiție a absurdului*. Câteva clipe se uită la mașinile de pe autostradă. Apoi ia ziarul și privește iarăși chipul îngust și zâmbitor al bătrânului scrib. Încă trăiește. Poate chiar acum și el se uită la cerul înalt și albastru de septembrie, cu caietul alături pe masa de grădină și cu un pahar de apă minerală (sau vin, dacă îi mai permite stomacul) la îndemână.

Dacă există un Dumnezeu, meditează Pauline Enslin, *atunci uneori poate fi al naibii de generos*.

Îl așteaptă pe Phil să se întoarcă cu dosarul ei și cu una dintre agendele pe care îi place lui să-și scrie poeziile. Se vor juca de-a schimbul. Iar la noapte poate vor juca și alte jocuri. Și-și repetă: Nu-i deloc exclus.

III. LA VOLANUL DUBITEI, BRENDA SE SIMTE CA ÎN CARLINGA UNUI AVION CU REACȚIE.

Totul este digital. Mașina are și un radio cu transmisie prin satelit, deasupra căruia se află un ecran GPS. Când dă cu spatele, GPS-ul devine un monitor TV, ca să vezi ce e înapoi. Bordul strălucește, mirosul de mașină nouă umple interiorul și de ce n-ar fi așa, când kilometrajul indică doar o mie două sute de kilometri? N-a mai condus în viața ei vreun autoturism atât de puțin rulat. Dacă apeși butoanele de pe dispozitivul electronic, poți afla viteza medie cu care mergi, la câți

kilometri consuma un litru de benzină, cât combustibil ți-a mai rămas în rezervor. Motorul este incredibil de silențios. Scaunele din față sunt îmbrăcate într-un material de albeața osului, dar care seamănă cu pielea. Amortizoarele înmoaie toate șocurile.

În spate este un ecran rabatabil cu un DVD player. Copiii nu se pot uita la *Mica sirenă*, pentru că Truth, micuțul de trei ani al lui Jasmine, a mânjit discul cu unt de arahide, dar se mulțumesc și cu *Shrek*, chiar dacă toți l-au văzut cam de vreun miliard de ori. Chestia e că acum se uită la film *în timp ce merg cu mașina!* Freedom doarme între Freddy și Glory, în scăunelul ei de mașină; Delight, fetița de șase luni a lui Jasmine, doarme în poala mamei sale, în vreme ce ceilalți cinci se înghesuie în cele două scaune din spate uitându-se la ecran, ca vrăjiți. Toți au gurile căscate. Eddie, al lui Jasmine, se scobește în nas, iar sora lui mai mare, Rosellen, are salivă pe bărbia ascuțită. Dar cel puțin tac din gură și măcar de data aceasta nu se mai încaieră din nimic. Sunt hipnotizați.

Brenda n-ar avea niciun motiv să nu fie fericită. Copiii sunt cumiți, drumul i se întinde înainte, neted și gol ca o pistă pentru avioane, ea se află la volanul unei dubițe nou-nouțe și traficul este mult mai lejer de la ieșirea din Portland. Vitezometrul digital indică 112 kilometri/oră, iar păpușica asta nici măcar nu transpiră. Cu toate acestea, întunericul începe să o învăluie din nou. În definitiv, mașina nu-i aparține. Va trebui să o restituie. Necugetată cheltuială, pe bune, căci ce o așteaptă la capătul acestui drum, ce o așteaptă în Mars Hill? Mâncare cumpărată de la restaurantul Round-Up, unde a lucrat pe când era încă în liceu și nu începuse să se îngrășe. Hamburgeri și cartofi prăjiți în ambalaje din plastic. Copiii se vor bălăci în piscină înainte de masă și, poate, și după aceea. Cel puțin unul dintre ei se va lovi și va începe să urle. Poate mai mulți. Iar Glory se va lamenta că apa-i prea rece, chiar dacă nu-i deloc așa. Glory se lamentează încontinuu. Se va lamenta toată viața. Brenda nu poate suferi smiorcăielile alea și îi spune lui Glory că e leită taică-su... însă adevărul este că fetița seamănă cu ambii părinți. Amărât copil. Cum sunt toți, de fapt. Copii amărâți îndreptându-se spre vieți amărâte.

Se uită la dreapta, dorindu-și ca Jasmine să spună ceva nostim și s-o binedispună, dar se sperie când vede că Jasmine plânge. Lacrimi mute îi inundă ochii și îi strălucesc pe obraji. Bebelușa Delight doarme netulburată în poala ei, cu un deget în gură. E degetul pe care și-l suge mereu și e plin tot cu bășici. Jas a plesnit-o de i-a sunat apa-n cap prima dată când a văzut-o că și-l vâra în gură, dar la ce bun să pălmuești un copil de șase luni? La fel de bine ai putea palmui o ușă. Dar o faci uneori. Uneori nu te poți abține. Uneori nici nu vrei să te abții. A trecut și Brenda prin asta.

– Ce e, fată? întreabă Brenda.

– Nimic. Nu mă lua în seamă, fii atentă la drum.

În spate, Donkey tocmai ce a zis ceva nostim către Shrek și copiii chicotesc. Dar nu și Glory; pe ea a luat-o somnul.

– Haide, Jas, zi-mi. Sunt prietena ta.

– Ți-am zis că nu-i *nimic*.

Jas se apleacă peste copilul adormit. Scăunelul auto al lui Delight e jos, lângă ea. În el, deasupra unui maldăr de pamperși, se află sticla cu lichior pe care au cumpărat-o din South Portland, chiar înainte să intre pe autostradă. A băut foarte puțin, dar iat-o acum luând două înghițituri zdrene înainte de a pune dopul la loc. Lacrimile îi șiroiesc pe obraji.

– Nimic. Sau toate la un loc. Mă gândesc că oricum ai da-o, tot aia e.

– Tommy? Frate-tău?

Jas izbucnește în hohote aspre și furioase de râs.

– Pe cine încerc eu să păcălesc? N-am să văd niciun sfanț. Mama o să dea vina pe tata, că-i vine mai ușor așa, deși nici ea nu vrea să mă ajute. Și, oricum, mare parte din bani s-au dus. Și tu? Crezi că ai tăi or să-ți dea ceva?

– Da, așa cred.

Mda. Mă rog. Probabil. Cam vreo patruzeci de dolari. Adică o pungă și jumătate de alimente. Două pungi dacă va folosi și cupoanele din revistele *Uncle Henry's Swap or Sell It Guide*. Și întunericul din jurul ei devine mai dens doar la gândul că va fi nevoită să răsfoiască fițuica aia răpănoasă, mănîjindu-și degetele cu tuș. După-amiaza este splendidă,

mai mult de miez de vară decât de septembrie, însă lumea în care trebuie să depinzi de *Uncle Henry's* este o lume cenușie, o lume întunecată. Și Brenda se întreabă: *De unde ne-am pricopsit amândouă cu toți plozii ăștia? Parcă mai ieri mă pipăiam cu Mike Higgins în spatele atelierului de lăcătușerie.*

– Ești băftoasă, îi zice Jasmine, trăgându-și nasul. Ai mei au în fața casei trei jucărele nou-nouțe pe benzină și se jură că-s lipiți pământului. Știi ce o să zică taică-meu când o să-i vadă pe ăștia mici? „Ai grijă să nu pună mâna pe nimic”, asta o să zică.

– Poate s-a mai schimbat, spune Brenda. Poate s-a îmbunat.

– Nu s-a schimbat și nu s-a îmbunat, răspunde Jasmine, și n-o v-a face niciodată.

Lui Rosellen i se face somn. Vrea să-și culce capul pe umărul fratelui ei și Eddie îi dă un pumn în braț. Ea se freacă la locul lovit și începe să se smiorcăie, dar se ia curând cu aventurile lui Shrek. Bărbia îi este tot udă de salivă. Brenda își spune că balele alea o fac să semene cu o retardată. Ceea ce nu-i departe de adevăr.

– Nu știu ce să zic, continuă Brenda. Oricum, o să ne distrăm pe cinste. O să stăm la motel, fată! O să fie și piscină!

– Mda, și o să fie și un individ care o să ne bubuie în perete la unu dimineața, ca s-o fac p-asta mică să tacă. De parcă eu mi-aș dori să urle în creierii nopții pen' că-i ies toți dinții deodată.

Mai ia o gură din sticla cu lichior de cafea și i-o întinde Brendei. Brenda are suficientă minte ca să n-o ia și să-și riște astfel permisul... dar nu se vede niciun polițist. Și chiar dacă ar rămâne fără el, ce mare tragedie ar fi? Mașina fusese a lui Tim, a luat-o când a plecat, și oricum era o rablă pe patul de moarte, cu caroseria peticită. Pagubă-n ciuperci. În plus, mai e și tot întunericul ăsta. Ia sticla și și-o duce la gură. Doar o înghițitură mică-mititică, dar lichiorul e cald și bun, ca o rază întunecată de soare, așa că mai ia încă una.

– „Dați-vă pe role” se închide la sfârșitul lunii, spune Jasmine, luând sticla.

– Jassy, nu!

– Jassy da.

Se uită fix la drumul din față.

– Jake a rămas lefter. A anunțat că-și vinde afacerea încă de anul trecut. Și uite cum îmi iau *adio* de la nouăzeci de dolari pe săptămână.

Bea. În poala ei, Delight se mișcă puțin, apoi adoarme la loc cu degetul îndesat în gură. În același loc în care, peste nu prea mulți ani, un alt Mike Higgins va dori să-și vâre sula, își zice Brenda. *Iar ea probabil că-l va lăsa. Cum am făcut și eu. Cum a făcut și Jas. Fiindcă așa merg lucrurile.*

În spatele lor, Prințesa Fiona zice ceva amuzant, dar copiii numai râd. Au început să moțăie. Chiar și cei mai mari. Eddie și Freddy, nume ca dintr-un banc de sitcom...

– Lumea s-a întunecat, spune Brenda, fără să-și dea seama ce are de gând să zică până ce nu-i ies cuvintele din gură.

Surprinsă, Jasmine se întoarce spre ea.

– Ai dreptate. Așa mai vii de-acasă.

Brenda zice:

– Dă-mi sticla aia.

Jasmine i-o dă. Brenda mai ia câteva înghițituri, apoi i-o înapoiază.

– Gata. Mi-ajunge.

Jasmine îi aruncă vechiul ei rânjet pieziș, cel pe care Brenda și-l amintește bine din după-amiezile de vineri petrecute în sala de lectură a liceului. Pare straniu, sub obraji scăldați în lacrimi și ochii înroșiți.

– Sigur?

Brenda nu-i răspunde, însă apasă mai tare pe accelerație. Acum vitezometrul digital indică 130 de kilometri/oră.

IV. „ÎNCEPE TU“, SPUNE PAULINE.

Și dintr-odată o cuprinde timiditatea. Parcă i-ar fi teamă să-și audă propriile cuvinte ieșind din gura lui Phil, convinsă că vor suna bombastic

și fals, aidoma tunetelor seci. Însă a uitat cât de diferită este vocea lui de vorbit în public – declamatoare și cam siropoasă, la fel ca vocea unui avocat dintr-un film, în scena în care–și ține pledoaria finală în fața juraților – față de cea folosită atunci când este în prezența unor prieteni apropiați (și n-a pus încă strop de băutură în gură). Este o voce blândă, sinceră, iar ea este încântată să-l audă recitându-i poezia. Nu, este mai mult decât încântată. Este recunoscătoare. Citite de el, versurile par mult mai bune decât sunt de fapt.

„Umbre se-ntipăresc pe drum
În sărutări rujate-n negru.
Zăpada putrezită de pe câmpuri
Sclipește ca un voal de nuntă aruncat.
Praful aurit e ceața care se ridică.
Norii dau în clocot și năluca unui disc
Pare că le gonește în spate.
Și iese la iveală!
Cinci secunde doar și este vară
Iar eu am șaptesprezece ani și flori
În poala rochiei.”

Phil lasă hârtia jos. Îl privește, surâzând puțin, dar tot temătoare. El dă din cap.

– E bună, draga mea, spune el. Chiar foarte. Rândul tău.

Ea deschide agenda, găsește ultima poezie și trece peste cele câteva patru sau cinci ciorne mângălite. Știe bine cum lucrează el, așa că dă foile până ajunge la o variantă care să nu fie scrisă cu caligrafia aceea neciteață, ci cu litere mici, ca de tipar. Îi arată pagina. Phil dă din cap, apoi se întoarce să se uite la autostradă. E foarte plăcut aici, dar vor pleca în curând. Căci nu trebuie să întârzie.

Vede apropiindu-se o dubiță roșie. Are viteză mare.

Pauline începe să citească.

V. BRENDA VEDE CORNUL ABUNDENȚEI REVĂRSÂND FRUCTE STRICATE.

Da, își spune ea. Cam așa stau lucrurile. Prost să fii, noroc să ai.

Freddy va fi luat în armată și se va duce să lupte în țări străine, la fel cum a făcut Tommy, fratele lui Jasmine. Băieții ei, Eddie și Truth, vor face același lucru. Când și dacă se vor mai întoarce acasă, își vor lua mașini tunate – asta-n ideea că va mai exista benzină peste douăzeci de ani. Iar fetele? Fetele vor ieși cu băieți. Își vor pierde virginitatea pe fundalul unui concurs televizat. Vor face copii și carne la tigare și se vor îngrășa, la fel cum s-a întâmplat cu ea și cu Jasmine. Vor fuma nițică iarbă și vor mânca multă înghețată – din aceea ieftină de la Walmart. Poate că nu și Rosellen. Ceva nu-i chiar în regulă cu ea. Probabil că va intra la o școală pentru copiii cu nevoi speciale. Și-n clasa a opta încă va mai avea sa-livă pe bărbia ei ascuțită. Cei șapte copii vor face șaptesprezece copii, iar cei șaptesprezece vor face șaptezeci, iar cei șaptezeci vor face două sute. Parcă le vede marșul zdrențaros spre viitor, unii în jeanși cu talii joase ce le descoperă chiloții, alții cu tricouri heavy metal, unele fete îmbrăcate cu uniforme jechoase și pătate de chelnerițe, altele purtând colanți cumpărați la Kmart cu eticheta de FABRICAȚI ÎN PARAGUAY ițindu-se din cusătura tururilor voluminoase. Parcă vede muntele de jucării pe care le vor avea și care, mai târziu, vor fi vândute la ocazii (de unde majoritatea fuseseră cumpărate, ca să fim sincere până la capăt). Vor cumpăra produsele pe care le văd la teleshopping și se vor îndatora la bănci, așa cum a făcut ea... și cum va face din nou, pentru că povestea asta cu loteria a fost un noroc chior. Mai mult decât un noroc, un miraj. Pentru că, în esență, viața este un capac ruginit de roată care zace într-un șanț la marginea drumului. Iar viața ei va merge mai departe. Nu va mai avea niciodată sentimentul că se află în carlinga unui avion cu reacție. Și cu asta, basta. Vaporul ei nu va intra în port. Nu există bărci de salvare și nimeni nu-i filmează viața. Asta-i realitatea, nu un reality-show.

Shrek s-a terminat și toți copiii dorm, inclusiv Eddie. Capul lui Rosellen se odihnește din nou pe umărul lui. Fetița sforăie ca o babă.

Are mâinile pline de pete roșii pentru că sunt perioade când se scarpină ca apucata.

Jasmine pune dopul la sticla cu lichior de cafea și o așază la loc, în scăunelul auto de la picioare. Spune aproape șoptit:

– Când aveam cinci ani, credeam în inorogi.

– Și eu, zice Brenda, cu ochii la ea. Mă întreb cât de repede poate să meargă chestia asta.

Jasmine se uită la drum. Trec în goană pe lângă un indicator pe care scrie POPAS 2 KM. Nu vede mașini care să se îndrepte spre nord; au la dispoziție ambele benzi de circulație.

– Hai să aflăm, suflă Jasmine.

Vitezometrul urcă de la 130 la 140. Apoi la 145. Pedala de accelerație nu s-a lipit încă de podeaua mașinii. Toți copiii dorm.

Uite și popasul. Se apropie de ele ca săgeata. Brenda observă o singură mașină în parcare. Pare una mai simandicoasă, un Lincoln sau poate un Cadillac. *Aș fi putut să închiriez așa ceva, își spune ea. Aveam bani de ajuns, dar prea mulți copii. Unde să-i bag pe toți?* Chiar așa, asta-i povestea vieții ei.

Nu se mai uită acum la drumul din față. Se uită la vechea ei prietenă din liceu, care locuiește în orașul vecin. Și Jasmine se uită la ea. La aproape o sută șaiszeci de kilometri la oră, mașina începe să derapeze.

Jasmine face un semn mic din cap și o ridică în brațe pe Dee, strângând-o la piept. Bebelușa încă are degetul în gură.

Brenda îi răspunde cu același semn din cap. Apoi apasă și mai tare pedala de accelerație, încercând s-o lipească de podeaua mașinii. Și reușește.

VI. „STAI, PAULIE, STAI“.

Se întinde și o apucă de umăr cu mâna lui noduroasă, sperînd-o. Ridică ochii de la poezie și îl vede cum se holbează la autostradă. Are

gura căscată și ochii atât de ieșiți din orbite că parcă ating lentilele ochelarilor. Îi urmărește privirea chiar la timp ca să vadă cum o dubiță roșie patinează lin de pe banda de circulație pe cea de avarie și de pe banda de avarie peste rampa de intrare în zona de popas. Dar nu intră. Are viteză mult prea mare. Traversează rampa cu cel puțin o sută cincizeci de kilometri la oră și cade în râpă, unde se izbește de un copac. Se aude o bubuitură puternică și inexpressivă, apoi zgomot de cioburi. Se dezintegrează parbrizul; bobițele de sticlă strălucesc o clipă în soare, iar ea își spune – ce impietate – *superb*.

Copacul despică dubița în două. Ceva – însă Phil Henreid nu vrea să-și imagineze că ar fi vorba despre un copil – este aruncat în sus și cade în iarbă. Apoi rezervorul mașinii ia foc, iar Pauline începe să urle.

Bărbatul se ridică iute în picioare și coboară în fugă râpa, sărind peste îngrăditura popasului cu agilitatea tânărului de odinioară. În ultimul timp se gândește mai mereu la inima lui beteagă, însă acum, când aleargă spre dubița în flăcări, a uitat de ea.

Umbrele norilor se rostogolesc peste câmpie, apoi peste pădurea din depărtare. Florile de câmp își înclină capetele.

Se oprește la douăzeci de metri de rugul funerar scăldat în benzină. Căldura îi arde obraji. Vede ceea ce știa că o să vadă – niciun supraviețuitor – dar nici prin minte nu-i trecuse că vor fi atât de mulți ne-supraviețuitori. Vede sângele de pe iarbă. Vede cioburile unui stop din spate, ca o grămăjoară de căpșuni. Vede un braț retezat agățat într-o tufă. Vede un scăunel auto pentru copii care se topește în flăcări. Vede pantofi.

Pauline ajunge lângă el. Gâfâie. Doar privirea îi este mai răvășită decât părul.

– Nu te uita, îi spune el.

– A ce miroase? Phil, a ce *miroase*?

– A benzină și cauciuc ars, răspunde el, deși probabil că nu la mirosul acesta se referise ea. Nu te uita. Du-te înapoi și – ai mobilul la tine?

– Da, sigur că-l am...

– Du-te înapoi și sună la Urgențe. Nu te uita. Nu vrei să vezi așa ceva.

Nici el nu vrea să vadă, dar nu-și poate desprinde privirea. Câți să fi fost? Vede trei trupuri de copii și unul de adult – posibil o femeie, dar nu este sigur. Însă atâția pantofi... și hainele... și vede și carcasa unui DVD...

– Și dacă nu-mi răspund? întrebă ea.

El îi arată fumul. Apoi îi arată cele trei sau patru mașini care au oprit deja la marginea autostrăzii.

– Nu contează, îi spune. Încearcă totuși.

Ea se îndepărtează puțin, apoi se întoarce. Plânge.

– Phil... câți sunt?

– Nu știu. Mulți. Du-te, Paulie. Poate că unii mai sunt încă în viață.

– Tu știi mai bine, bâiguie ea printre suspine. Blestemata aia de mașină mergea prea repede.

Își târăște picioarele începând să urce panta. Când ajunge la jumătatea drumului spre parcare popasului (acum sunt mai multe mașini care au oprit), îi trece prin minte un gând înfiorător și se uită în urmă, convinsă că își va vedea vechiul prieten și iubit întins în iarbă, cu mâinile apăsate pe piept – poate, fără cunoștință – poate. Dar el e tot în picioare și acum înconjoară cu multă prudență jumătatea stângă a mașinii în flăcări. Acum își dă jos elegantul sacou sport, cu petice în coate. Îl vede cum se așază în genunchi și acoperă ceva. O persoană sau o parte dintr-o persoană. Apoi se ridică și se duce mai departe.

Urcând panta, își spune că toate eforturile lor de a crea frumusețe din cuvinte nu sunt decât o amăgire. Sau o farsă făcută pe socoteala lor, niște copii egoiști care refuză să se maturizeze. Da, mai degrabă asta. *Unor astfel de copii merită să li se joace feste.*

Când ajunge gâfâind în parcare, vede cum paginile culturale din *Times* dansează leneș prin iarbă în adierea blândă a vântului și își spune: *Nu contează. Herman Wouk încă trăiește și scrie o carte despre limba în care ne vorbește Dumnezeu. Herman Wouk crede că trupul ni se șubrezește, dar cuvintele niciodată. Măcar asta e-n regulă, așa-i?*

Un bărbat și o femeie se apropie în fugă. Femeia face o fotografie cu mobilul. Pauline Enslin vede și nu se miră prea mult. Presupune că mai târziu femeia va arăta poza prietenilor ei. Și apoi se vor așeza cu toții la

masă și vor bea și vor discuta despre mila Domnului. Mereu neștirbită-i mila Domnului atunci când li se întâmplă altora.

– Ce s-a întâmplat? strigă la ea bărbatul.

Se întâmplă că în râpă e un poet bătrân și slab. Dezbrăcat acum până la brâu. Și-a scos și cămașa ca să acopere un alt trup. Coastele îi împung pielea prea albă. Îngenunchează și întinde cămașa. Ridică mâinile spre cer, apoi le coboară și-și acoperă capul cu ele.

Și Pauline scrie poezii, prin urmare se simte în stare să-i răspundă individului în limba în care ne vorbește Dumnezeu.

– Ție ce pizda mă-tii ți se pare că s-a întâmplat?

Pentru Owen King

Traducere din limba engleză de RUXANDRA TOMA

Herman Wouk Is Still Alive © Stephen King, 2011

mihnea columbeanu

Vuia toată lumea, ziare, emisiuni, crainici...

„O revoluție în propulsia aeriană“,

„Zbor fără consum de energie“,

„Perpetuum mobile – un ideal împlinit“ –

deși nimic din toate acestea nu era de fapt

adevărat. Dar ce frenezie, ce entuziasm!

Marele dar al allanilor, răscumpărarea azilului planetar!...

Era strălucitoare și rece dimineața plecării allanilor.

Îți mai aduci aminte, Gree?

Strălucitoare și rece ca oglinda Lacului Negru într-o zi însorită și fără vânt.

Dimineața când ai plecat și tu. În sfârșit. Îndulcită prin perdele, lucea palid în mobilă și instrumente, în sticlă, oțel inoxidabil și crom.

Ca și în geamul portretului cu ochi mari întrebători și ramă neagră de pe colțul biroului – îți amintești? Ți-o mai aduci aminte pe Giovanna?

¹ Ați văzut filmul *Mondo Cane 2* (Italia, 1963, regia Gualtiero Jacopetti)? Secvența finală prezintă un așa-numit „concert al palmelor”: pe o scenă, în fața unui numeros și distins public, e interpretată Rapsodia a II-a de Franz Liszt, de un pianist și un solist ce „acompaniază” (sonor și vizual) melodia prin palme aplicate pe obraji a opt bărbați reprezentând chipurile cele opt note ale gamei (supuși „benevol”, se spune, acestui „experiment”). Cei opt sunt dispuși în ordinea înălțimii, de la un pitic până la un gigant. Concertul de palme astfel obținut, tot mai ritmat (conform melodiei) și implicit de o violență crescândă, îi aduce treptat pe cei opt într-un stadiu bestial de tumefacție și însângerare. La sfârșit, publicul aplaudă entuziast și, culme a ironiei macabre, „cere bis”. În fața acestei ultime atrocități, nota Do a „gamei umane”, piticul, izbucnește în lacrimi. Peste prim-planul piticului înșăngerat și care plânge se suprapune cuvântul „FINE”, odată cu partitura de încheiere a filmului.

Dacă titlurile multor opere de artă constau în citate din altele, acest cadru cinematografic reprezintă *citatul* redat ca titlu de povestirea noastră. (Nu replica finală a filmului, nici cuvintele prin care e descris cadrul în scenariu, ci chiar imaginea propriu-zisă de încheiere a spectacolului cinematografic *Mondo Cane 2* – cu sau fără cuvântul supraimpresionat, „FINE”.) Cititorului nu-i rămâne decât să și-l reamintească (sau, dacă nu a văzut filmul, să și-l imagineze).

Totuși, pentru o mai comodă menționare a povestirii în discuție, autorul propune și un titlu alternativ, convențional. Acesta ar fi „LOVITURA DE ÎNCEPERE” și este destinat exclusiv comentariilor orale (n.a.).

Răsunau, din crengile desfrunzite cu umbrele așternute peste perdele, ciripituri rare. Vrăbii. Parcă vesele.

Și, în răstimpuri, câte un zgomot slab din hol. Un pas, un fermoar tras, clinchetul unei capile, o cataramă, o frântură de cuvânt.

Nu avuseseră de ales, nu-i așa? Nici acum două miliarde de veacuri. Nici când au sosit și ne-au certat și i-am salvat. Și nici acum. A treia salvare – la fel de silită ca și primele două – nu-i așa, amice Gree?

Într-o jumătate de oră, Giovanna nu mă privise o dată măcar. Pudică – se ferea să-mi afle gândurile. Ca-ntotdeauna. Își legăna încet picioarele deasupra linoleumului vernil. Șovăitor... Trist. Și parcă aștepta ceva... Nehotărâtă; voia să-mi vorbească și nu îndrăznea să-nceapă.

Un ciocănit timid în ușă. Capul lui David apărând prin deschizătură, la jumătate între prag și clanță. Albul ușii, albul zidului, înconjurat de alb capul lui David părea retezat.

Giovanna atinge un moment linoleumul și plutește într-un salt prelung. Se apleacă, ascultă șoapta copilului, împinge ușor din picioare și zboară până pe birou.

– Actele... îmi murmură, ca o adiere.

Scot din sertar plicul gros de culoarea tutunului.

– Vin și eu.

O iau pe braț. Scfinta mă apasă ușor între coaste. Părul lung castaniu-verziu, încă neîmpletit, învăluie tot trupul Giovannei. Și brațul meu, și umărul. Miros vegetal, de cetină crudă, de frunze uscate îmbibate în umezeala toamnei târzii, de lăstăriș abia înmugurit și mosc. Își ține chipul cât palma lipit de obrazul meu neras, dar parcă îi simt ochii îndreptați spre mine. Neînchipuit de asemănători cu cei din portret. ...Nu. Nu din portret. De pe stadion. De sub fruntea înaltă și mult adâncită și prinsă într-o rețea cleioasă roșie cu fărâme de rugină și baură și o urmă cenușie de călcâi cu zigzaguri în mijlocul obrazului. Privindu-mă, deschiși pentru ultima oară. Privindu-ne, prietene Gree.

Ai Giovannei erau vii. Încă. Vii și mari. Mari cât ai mei, nefirești pe o față atât de mică, mereu umezi, niciodată plângând.

pitici afurisiți pitici afurisiți pitici afurisiți

Ca o amenințare. Apăsarea a ceva neomenesc, fantasmă din nelume deodată să ne sfârâme firescul. Câte-un prichindel de-ăsta de-o șchioapă purtând zglobiu bagaje ce-ar fi încovoiat și un hamal zdravăn. Aceleași geamantane și genți ca noi – pentru ei, enorme, adevărate cufere; ușoare ca niște baloane.

– Bine măcar că bagajele n-a trebuit să le facem special, c-altfel...

Greu să te-obișnuiești cu gândul că puterea asta mai presus de orice n-avea să se dezlănțuie împotriva salvatorilor lor ... niciodată... ..?

Totuși, acum... doar patru genți; nici măcar pline. Și câteva rucsacuri mici pentru copii. Înșirate lângă perete, alături de lucrurile prea mari ca să-ncapă-n ele, telfarul, câteva brianalde, o broncă, trusa de alestine, copiii în fața lor, cu acea naturalețe de care numai allanii sunt în stare când iau poziția numită de noi „drepti”. Kalvar închide ultimul fermoar. Nici măcar nu trebuie să se aplece; geanta-i vine până la piept.

Giovanna aterizează lin pe mochetă, cu părul alunecând peste umărul meu și fâlfâind în urmă-i. Și-l adună cu mâinile și începe să-și împletească repede, în felul numai de femeile allane știut, coada din șapte șuvițe lungă până-n pământ.

Nimic nu le putea face să se tundă sau măcar să-și poarte părul strâns. Cât de ispititoare coada, s-o înhați, s-o iei la fugă târând pe jos allana!... Până i se sfâșie hainele de tot și rămâne doar pielea plină de răni. Se cicatrizau repede și fără urmă, dar erau mult mai dureroase ca ale noastre. Iar durerea persista. Giovanna încă mai simțea junghiuri săgetându-i coapsa, unde o mușcase cândva un caniche alb ca laptele, sub privirea rece a cucoanei ce-l plimba în lesă, după câteva salve de lătrături isterice – timp destul să-și desprindă scfinta de la șold și să tragă.

Odată nu-și folosiseră scfintele, le purtau din obișnuință, obicei strămoșesc înfipt în adâncul genelor, scfinta la brâu era parte din natura lor. Îi liniștea.

Atât de mult încât să nufacă un gest măcar în timp ce jăvruța de salon își îngropa colții în coapsa ei prelungă, la o palmă de mânerul scfintei.

– Câinele avea stăpână. Nimeni nu are vreun drept asupra lui – sau a libertății lui; nici măcar trecător.

...Și oamenii? Țștia ce „stăpân" mai au? De mult s-au spălat de supunerea în fața miturilor, uită-te la ei, liberi și stăpâni pe soarta lor – ei de ce nu se apărau, cu scfinta, cu orice? Doar le erau egali, nici egali, nici Alaalla n-aveau măcar.

– O vom face – când vom înțelege de ce ne fac ce ne fac. Nu avem dreptul la niciun răspuns, la niciunul, până nu cunoaștem izvorul oricărui fapt.

Așa că rămăneau cu întrebările fără răspuns și pulsațiile fierbinți ale cicatricilor. Pulsații începând de la amiază, treptat tot mai adânci, până seara egale aproape cu durerea răni. Dar se învățaseră de mult să adoarmă în pofida durerii, de mii de generații. Nu prea vorbeau despre asta – doar când îi întrebam. Nici nu plângeau. Allanii nu plâng.

Și nu se tundeau în ruptul capului.

– Alla e Mama. Dătătoare de Viață. Noi suntem mame, dăm viață, din Viața Allei. Capul femeii allane să fie legat de Alla. Pentru asta ne-a dat Alla părul, și crește până ajunge să o atingă, când fata e gata de dragoste. Coadă de păr trage femeii viață din Viața Allei.

– Și bărbatul? Cu părul lui cum e?

– Mygalla e Tatăl. Dătătorul de Înțelepciune. Bărbații sunt tați, iau și dau înțelepciune, din Înțelepciunea Mygallei. Capul bărbatului allan să fie îndreptat spre Mygalla. Pentru asta le-a dat Mygalla părul lor, și crește înălțat spre Mygalla, odată cu bărbatul ce crește spre a fi înțelept. Coroana de păr trage bărbatului înțelepciune din înțelepciunea Mygallei.

fanatici

Într-adevăr, părul bărbaților era, din naștere, rigid, cu firele în sus, dese, egale, un fel de „coroană" ca ale faraonilor.

Chiar și aici, pe Pământ, sub Soare, alții decât „părinții" lor, ce-i izgoniseră...

– Ne vor fila fel de buni Mamă și Tată. Copiii noștri sunt fiii al Pământului și ai Soarelui. De ele vor fi ei și urmașii lor legați, pe cât am fost noi legați de Cele ce ne-au născut.

Trei femei allane spânzurate de cozi într-un copac. Seară, întuneric, totuși trecea încă destulă lume pe alee. Singurul care m-am oprit. Eram

dator; dacă nu ca om, măcar ca medic; sau invers. Stăteau acolo de peste trei ore, cea din mijloc cu cuvintele „AȘA O SĂ PĂȚEASCĂ TOȚI ALLANI CARE CIRCULĂ FĂRĂ BILETE” scrise pe piept cu ruj mov. Și erau goale. Până și balantele li le luaseră de la gât. Asta fusese distracția, atentatul la pudoare, marea lor pudoare; doar o distracție, totul, nici urmă de cruzime, se știe ce ușor atârnă trupurile allanilor, durerea părului tras de propriul corp abia se simte.

...La început. Dar după trei ore...

Mi-am făcut datoria, ne-am dus la cea mai apropiată secție. Subofițerul de serviciu, un bătrânel cu înfățișare cumsecade de bunic, nicinu s-a ostenit să noteze. „Da, am înțeles, am reținut, am să fac raport, vă mulțumim...” Greu mi-a fost să nu-i sparg în cap scrumiera grea de marmură, măcar lui, dacă nu controloarelor și ălor de se preumblaseră trei ore-n șir prin parc și nici măcar nu întorseseră capul în altă parte. Norocul lui că purta uniformă. Norocul lor că mai există și uniforme pe lumea asta.

Să nu-mi pierd calmul. Să nu-l las iar să se-arate. Să nu...

(..Îți știam de frică, amice Gree!)

Greu mi-a fost. *Chiar* greu.

Allanele nu spuneau nimic, să fi fost după ele nici înainte n-ar fi scos vreo vorbă, rămâneau oricât acolo în copac, cu genunchii, numai, adunați la piept, pentru ele doar pudoarea conta – până se găsea să le elibereze cineva, mai curând tot vreun allan. Nicio reclamație, nicio vorbă, nimănui. Cum să deschidă gura împotriva fraților lor mai mari – chiar dacă născuți cu niște milioane de ani puțin mai târziu?

...Sau, mai precis, după cum spunea Kalvar:

– De ce să ne plângem? Vinovăție? Nu există așa ceva. „Răutate”, „nedreptate”; cuvinte fără Alaalla. Doar străinătate există. Necunoaștere. Timpul trece, vă vom înțelege, vom deveni astfel încât să nu ne mai cauzați dureri. Va veni vremea aceea.

– Dar de ce nu vă feriți măcar? De ce nu fugiți, când vedeți că...

– Am întârzia înțelegerea. Cum să aflăm, necunoscând? Cum să învățăm, fără a trăi faptele? Sunt dureroase? Da. Durerea e parte din lecție. Suferința e dialogul dintre noi și voi. Către iubire.

moluște

moluște fleșcăite

Adevăr grăit - ai, Gree fratele...

- Nu vă mai trebuie nimic? De prin casă...

- Tot ce ne trebuie am împachetat, surăde Kalvar.

De mirare că-și iau până și mărunțișurile astea. Nu știu încotro o apucă, nimeni nu știe, convocare grăbită, probabil încă se mai lucrează la acte, dar oricum acolo are să le fie mai bine. Doar au rămas destule locuri vacante pe planeta asta, să trăiască normal, singuri, între ei, să-și orânduiască viața cum vor, să nu mai căscăm nici unul ochii de mirare că de ce așa și dincolo, că de ce n-a zburat Piara, și de ce nu știm și noi mânuși telfarul, și de-atâta mirare să ne repezim în ei cu pumnii noștri salvatori. Mai avem o ocazie. Să salvăm salvații ca să ni se salveze firma de salvatori. Oriunde-i trimit e mai bine. Chiar și în sălbăticie. Alla i-a echipat splendid pentru supraviețuire.

...Numai vânturi nu prea băteau pe Alla...

Văzusem, într-o primăvară, o familie întreagă smulsă de pe trotuar de-o rafală și împrăștiată care-ncotro, proiectați în ziduri și stâlpi și sub roțile mașinilor. Părinții au reușit să se agațe de ramurile unui pom, de-un burlan, eu am prins în zbor doi copii și alții trei au mai fost opriți de unii întregi la minte - din mulțimea care se hlizea. Restul de copii și bunicii au murit, șase pe loc, patru la mine în cabinet.

Am salvat și eu ce-am putut... Măcar o fărâmbă de firmă.

La capătul șirului de bagaje, lângă brianalde, globul allan - preamare ca să încapă chiar și-n cea mai spațioasă dintre genți. Îl cunosc bine, copiii învață pe el, iar Kalvar îmi povestea uneori, seara, despre lumea lor. Devenea de nerecunoscut. Ieșea din muțenia sa liniștită și vorbea, vorbea... Ochii, oricum măriți de vârstă, i se dilatau și mai mult, încă mai umezi și strălucitori deveneau, ridurile puține și adânci păreau să se mai netezească și îmi povestea despre Alla, cu coroana ei continentală într-un ocean fără insule, despre orașele lor întinse și plate, de o geometrie de pătrate și octogoane cu case scunde glisante, nerămânând niciodată pe loc atâta timp cât să se scufunde în solul instabil al planetei.

Și-mi descria piarele. Zborul lor.

Am văzut și eu o piară. Piara, „PIARA”, singura coborâtă pe Pământ. O aripă gigantică, semilună cu coarne lungi și tot mai drepte, marginile ei – două parabole. Metal ușor și dur, subțire ca hârtia, Piara întinsă pe rampă, gata de zbor. În îngroșarea abia simțită din mijloc, carlinga, soarele lucind orbitor în geamul dintr-un fel de sticlă (varietate transparentă a aceluiași material), ascunzând chipul pilotului allan; și motoarele... mă rog, mijlocul de zbor, sute de metri cubi plini de structuri cristaline legate între ele printr-un fel de fibre de sticlă moi ca ața adunându-se în cele din urmă spre carlingă.

Vuia toată lumea, ziare, emisiuni, crainici... „O revoluție în propulsia aeriană”, „Zbor fără consum de energie”, „Perpetuum mobile – un ideal împlinit” – deși nimic din toate acestea nu era de fapt adevărat. Dar ce frenezie, ce entuziasm! Marele dar al allanilor, răscumpărarea azilului planetar!...

Dar Piara n-a zburat.

Natura atmosferei noastre?... Structura radiațiilor solare?... Graviția prea mică? Toate laolaltă plus multe altele? O vreme revistele au mai publicat articole și articolașe bâlbâindu-se despre „fluxul fonic reflectat”, „conversie energetică ideală”, „biostructuri informaționale”, tot ce se putuse desluși, cu chiu, cu vai, din încercările de dialog cu specialiștii allani. Cred că până la urmă au reușit ei să pătrundă cauza eșecului, poate-ar fi și remediat-o, dar deja nimeni nu mai avea de-a face, omenește, cu cei din neamul lor.

Piara am văzut-o la muzeu, am intrat în ea, i-am privit măruntaiele străvezii... Printre ultimii care-au mai prins-o acolo...

Alaallanii au predicat că Alaalla n-a mai îngăduit zborul piarelor într-o lume unde allanii puteau zbura singuri. Și, la urma urmei, cum să poată zbura anagrama unei aripi?

...Nu-mi era ușor să le răspund la întrebări. Giovanna, ca specialistă în psihologie animală allană, m-a chestionat zile-n șir despre computere și dacă se pot folosi pentru a dialoga cu necuvântătoarele. Pe Alla dezvoltaseră o informatică exclusiv de proces, cu ajutorul biocristalelor,

iar calculatoarele noastre analogice le păreau niște creiere atotputer-nice, cărora nu erau în stare să le înțeleagă limitele. Câteva încercaseră să se califice, dar comunicarea reală cu informaticienii pământeni se vădise imposibilă. Încă mai cred că, ascultați cu puțin efort...

Eu, cel puțin, îi ascultam. Măcar pe Giovanna și pe Kalvar, vorbindu-mi despre toate cele rămase în urmă, pașnica lor lume frământată și arta nonfigurativă și știința de neînțeles nouă și uluitoarea lor astronomie, pe lângă care cea a înțelepților salvatori ar părea la fel de complicată ca planul spitalului unde-am lucrat ultima oară, astronomia lor care-i ajutase să prevadă valul de foc pustiitor scuipat de Mygalla... Pe vremea când, în ograda noastră, reptilele de-abia începeau să devină uriașe. Îmi explica principiile anabiotice aplicate în exodul lor interstelar, pe care de ani buni ne chinuiam să le adaptăm la biologia noastră și-mi descria, în cuvinte omenеști ciudat alese, despărțirea celor cinci milioane de perpetuatori de restul omenirii allane, rămasă să se scufunde în planeta-mamă și să ardă odată cu ea...

Tot Plecarea cea Mare îi inspirase și lui Mart poemul, indescifrabil pentru noi, pe care l-am trimis fără niciun rezultat Institutului de Psiho-Lingvistică. Aproape îl terminase în seara când l-am întâlnit.

Mă întorceam de la o audiență. „Sigur că da, vă înțeleg, dar...” Directorul administrativ își chinuia pe sub ochelari un rânjet crispat. „Vă dați seama, în situația dumneavoastră...” Dezvelea ritmic dinți pătrați. „Eu nu zic că n-am avea nevoie de-un specialist atât de bun, totuși, avem și noi dreptul să pretindem mai multă... mai multă stăpânire de sine, calm, maturit...” și în aceeași clipă răsturnă paharul de plastic umplând cristallul biroului cu creioane, pixuri și zgomot. „N-aș vrea să mă înțelegeți greșit...” Eu eram calm. Nicinu mișcam. Capulla cutie, Gree! Mă comportam perfect normal. „Dosarul dumneavoastră... Perioada de tratament la nevroze...” Perfect normal. Îl ascultam surâzându-i fix. „Nu puteți spune că nu vi s-a acordat o șansă, dar dacă și după aceea...” Calm. „Nu știu dacă mă înțelegeți...”

Calm. Cel puțin permisul de conducere mi-l lăsaseră. Nicio dată nu treceam de banda doi, viteza a patra se atrofiase cu totul. Iar

reflectoarele – ireproșabile. Am frânat prompt în fața mulțimii forfotind prin Piața Libertății. Veneau de la meci, le vedeam steagurile vopsite tribal și lozincile cu îndemnuri și tot locul urla de talângi și trâmbițe și pâraitori și petarde neconsumate îmbogățind peisajul cu nori de fum – așa cum îți place ție, Gree. Ajungea doar să-i văd ca să mi se zbârlească părul în cap și-a trebuit să fac un efort serios ca să nu-mi tai drum cu mașina printre și peste ei – este, amice Gree?

Apoi am văzut allanul, apărând câte-un moment deasupra turmei, risipind câte unul dintre norii de fum alb, scufundându-se iar... Din claxon în claxon am ajuns în mijlocul puhoiului. Stângul pe frână, ferm, stăpân, dreptul încordat ca un cap de cobră, în talpa lui pedala accelerației, atingere persistentă, senzuală, tachinare „Apasssă-măă, apasssss...” – ispita cu vocea ta, iubite Gree. Mă hărțuiai. Tu pe mine, ei pe allan, spre deliciile unei hoarde de curioși și copii. Fugă nebună, din răspuțeri, în salturile sale lungi și înalte pe care noi nu le cunoaștem decât în vis – sau în coșmar. Scăpa, poate, dar era prea amețit de lovituri. Abia reușea să împingă în asfalt, aruncându-se dezordonat încoace și-ncolo, peste capetele hăituiturilor, pentru a nimeri de fiecare dată în mijlocul înveselit onoratului public care de-abia dacă schița, din amuzament, gestul de a-l prinde. Din frunte îi curgea sânge, orbindu-l, iar brațul drept fracturat în trei (trei!) locuri flutura cârpă. În timpul unei aterizări cineva l-a izbit din toate puterile cu un drug sau cu un par smuls dintr-o bancă ori de la vreo pancartă cu „Hai, băieții!” – în mijlocul spinării. Frânt în două, s-a rostogolit dezarticulat până pe botul mașinii. L-am tras înăuntru de-a dreptul prin parbrizul spart și-am demarat imediat, în huiduielile frustatei asistențe. Noroc că s-au dat la o parte. Doar grija pentru viața micii făpturi m-a oprit să-ncep la rândul meu o vânătoare. Să-i măcelăresc. Te simțeam, scumpe Gree, te simțeam agitându-mi-te-n trup, ațâțat. Și acum îmi pare rău, *îmi pare rău* că nu te-am ascultat, măcar atunci, meritai, sărăcuțul, să te desfeți cu-o porțioară de tocană, mi se rupe inima că n-am intrat tare-n gloată. Că nu-s decât un biet doctor, nu judecător.

Sau cel puțin călău.

Un biet felcer. Dator și neputincios. Era prea zdrobit pe dinăuntru ca să-și mai revină, cu toată puterea sa uriașă de refacere. Câteva ore, scuturat din creștet până-n tălpi într-o luptă inutilă, răspunzând durerilor ce-l sfâșiau doar dilatându-și ochii peste măsură și respirând adânc și repede. Din trup îi șiroia sânge, sânge repede cenușiu și clisos și în curând alb și tot mai solid până-n bucăți uscate străvezii sfărâmându-se nisipoase mărunț, mai mărunț, pulbere risipită de cele mai mici adieri. A reușit să-mi dea adresa și a murit încet, în felul lor, contractându-se și înțepenind pe nesimțite până ce pieptul i-a devenit prea rigid ca să mai poată respira și inima îndeajuns de pietrificată pentru a numai bate. Când am plecat după ceilalți era deja cenușiu și mic cât o statueta de birou și dur ca fierul – și greu de-abia-l puteam clinti. Carnivorele Al-lei se învățaseră destul de repede să evite aceste fapte cu neputință de consumat odată ucise, și încă nu învățaseră că prada poate fi sfâșiată și de vie, încetul cu încetul. Fiare mult mai puțin inteligente decât cele de pe Pământ.

Ca să ne transformați în niște bestii, veneticilor, n-aveam și-așa destule să dăm seamă!

...Potolește-te, Gree!

I-am găsit într-un cămin cu treizeci de niveluri. Un moment dacă-mi trecea prin cap ce-o să se-aleagă, îl aruncam pe Mart lângă primul gard și uitam imediat adresa. Mai credeam însă în „datorie”. Încă mă mai credeam medic și om – și nimic mai mult; te credeam mort, dus, amice Gree – vina mea...

La poartă, doi paznici plictisiți. Unul a telefonat și Kalvar a ieșit pe balcon urmat de Giovanna și de gemenii mari. Au sărit, s-au adunat în jurul meu.

Păcat că-n patimile tale n-a fost niciodată loc pentru filme. Nuștii cum arată florile deschizându-se, proiectate mai repede decât se obișnuiește. Asta mi-au amintit cele șapte perechi de ochi allani dilatându-se la auzul vestii. Kalvar și Giovanna au spus ceva în allană amândoi odată, copiii au rămas tăcuți, privind-mă țintă. Se uitau la mine și nu spuneau nimic și mă simțeam ucigător de dezarmat de privirile acelea limpezi

și mute. Încă mai aveam o șansă, puteam să-i las acolo. Și nu m-am folosit de ea. Am lăsat insuportabilul să mă urmeze și să mă inunde, să crească tot mai mult, zi cu zi... Și după ce-am început să-i cunosc mai bine. Și după ce mi-au înlocuit familia măcelărită. Chiar și în scurtul răstimp cât am crezut că prezența lor mi te-a alungat pentru totdeauna.

A doua zi le-am comandat la P.F.N. un caic funerar.

Acasă, morții erau lăsați să se scufunde treptat în sol, până ajungeau, cel puțin după crezul ancestral propovăduit de Alaallani, în inima planetei, Alaalla, izvor primordial al vieții și destinație ultimă a fiecărui allan. Au refuzat riturile noastre; pământul dur, stabil, în care defunctul rămâne definitiv lângă suprafață, focul mic și artificial al crematoriilor – nu le spuneau nimic. Până la urmă li s-au creat condiții să-și ducă morții în largul mării și să-i lase în adâncuri, mici statuete grele de zeci de kilograme. Morții recuperați, evident, infim de puțini pe lângă cadavrele fără număr urgent grebdate din spitale și de pe unde se mai nimerea și vărsate discret în gropi comune, numai să n-apuče familiile să ceară iarăși bărci.

Da, sigur, numai de bărcile voastre...

...Nu, să fim dreți. Se organizase un serviciu special, Pompe Funebre Nautice („Știți, <<allan>>, <<alla>>, cuvinte de-astea... Mai bine nu."), care aducea câștiguri frumoșele...

NUMAI DE BĂRCILE VOASTRE

...N-aveau pretenții absurd...

NU MAI PUTEM NOI!

...Nu, Gree! Nu asta era...

Funeralii marine, legale, pașnice, da... Dar multe, jenant de multe...

– Acuș' apare și mașina.

Tăcere.

Niciodată nu vorbeau fără rost.

– Mai stați și voi jos.

Se așază pe fotolii și sofa, toți odată. Doar ca să se supună. Și din nou tăcere. Fără umbră de reproș, pentru nimeni, și cu atât mai acuzatoare.

Simțul fatic le lipsea cu desăvâr...

Vorbiți, căpiaților, ziceți ceva, VORBIȚI!!!

Câtă vreme lucrurile au mers, cât am crezut că vor sta la mine pentru totdeauna, tăcerile lor umpleau casa ca un lucru firesc. Un copil, când îl ai, și încă... pe când ei, doisprezece, apoi șaptesprezece, abia dacă se auzeau, abia-i zăream, câte-o umbră plutitoare în salt prin hol, o siluetă mărunță desprinzându-se deodată de lângă un perete ca să se contopească imediat în întunericul altuia, știau să fie nevăzuți, știau (multă vreme m-am tot întrebat de unde) să mă lase singur, când – adică mai tot timpul. De obicei stăteau în camerele lor, doar copiii mari și mijlocii își făceau veacul în bibliotecă în șir pe jos lângă perete cu câte-o carte, mutându-se din când în când lângă peretele opus, ca la un semnal. Chiar *la un semnal* din instinctul lor atavic de-a nu sta niciodată mai mult de-o jumătate de ceas în același loc. Nici măcar în somn.

Îi vedeam rar, îi auzeam și mai puțin, dar tot timpul îi simțeam. Prezenți. Alături. Liniștitori. Mai liniștitori decât cei mai cuminți și supuși copii. Decât ar fi fost însăși familia mea, ucisă când de-abia începea să se nască. Nebunia tăcerii își compusese chip fals. Te ascundeai sub masca liniștii.

Până în ziua picnicului de la Lacul Negru.

Prind clinica după vreo jumătate de oră de insistențe. Ambulanța a plecat de mult, trebuia să fie deja aici. Nu-mi e însă greu să-mi imaginez cum arată orașul, străzipline de convoaie, sute de mașini claxonând în neștire, înjurături și invective curg de peste tot, plus cărămizi, pietre, bețe și alte proiectile. Ca pe un stadion. Ca după un meci vândut. Sus nevândut. Am limpede înaintea ochilor cordoanele de păzitori ai ordinii înfipti în marginea trotuarelor, nefăcând decât să împiedice galeria de-a se apropia prea mult. Nici acum, că pleacă, nici acum nu-i lasă în pace, nici acum nu-i pot vedea în ochi. Cum liberează locul, cum merg în șiruri nesfârșite și nu se uită la nimeni și n-acuză pe nimeni de nimic și tac.

Tac.

Tac. TAC. Așteaptă și nu scot o vorbă și dacă o vreme am mai reușit să trec peste asta, acum îmi vine să-i fac una cu pământul. Nu mai apare-odată rabla aia, să plece,

să se care, să se termine-odată dracului

...Sunt încă în cabinet, nu mă pot hotărî să mă-ntorc în hol; apare Donna, singura fetiță mijlocie, de doi ani (în timpul biologic allan, cam cât opt de-ai noștri). Vine drept spre mine și-mi sare pe piept ca o verișă. E cea mai veselă din toată familia. Și guralivă. Cea mai umană.

– Dă-mi mie cartea cu Bernstein, șoptește, cu buzele lipite de buzele mele.

Prima oară când Mara, aproape adolescentă, mi-a vorbit astfel, m-am speriat – mai ales că erau de față și Kalvar și Giovanna, privindu-ne cu un soi de zâmbet duios (dacă nu de-a dreptul încurajator). Nu-mi lipsea decât o legătură cu un copil, poate chiar obligată prin datinile lor sucite.

– Și eu ce să fac? am întrebat aiurit și roșu în obraji.

Mara îmi spusese nici mai mult, nici mai puțin decât că mă iubește.

– Răspunde-i, surăse Giovanna.

– Ce să-i răs...

– La ce ți-a spus.

M-am uitat din nou la fetița ce-mi ajungea până la jumătatea coapsei, dar cu coada atingând deja mocheta, semn că tocmai ajunsese la vârsta nubilă. Te pomenești că descreierații ăștia mici și-au pus în gând să mă recăsătorească. De parcă n-ar ști ce înseamnă coitul între un pământean și-o allană. Am văzut destule allane violate. Puține supraviețuiau – de fapt le distrugea în primul rând șocul psihic, întrecea tot ce le fusese dat să trăiască în lumea lor. Iar cele rămase vii... da, rănilor se cicatrizau, însă când părți întregi din trup erau mutilate... Rămâneau infirme pe viață. Și condamnate la durerile păstrate pentru totdeauna de vechile lor răni.

Răni în trup, răni în suflet. Mereu vii. Nici măcar la azilul nebuniei nu aveau dreptul, la ușurarea temniței și a propriei minți. Allanii nu cunosc nebunia. Sunt prea limpezi pe dinăuntru pentru așa ceva.

Dar nu asta conta – nici că Mara, chiar ca allană, era urâtică bine, și nici că-i rămăsesem și-aveam să-i rămân fidel cu sfințenie soției mele, oricâți ani trecuseră de când s-a prăbușit sub un torent de picioare și trupuri și lovituri de rangă, la un pas de mine. Însărcinată. Habar

n-aveam ce conta, *dacă* mai conta ceva, decât că iar mă făcuseră să mă simt ca un cartof putred. L-am chemat pe Kalvar până-n cabinet.

– Kalvar dragă, cum să-ți spun... Știi doar că eu... Noi, adică, pă-mântenii vreau să zic... Încă nu vă prea știm... toate obiceiurile, și... Ce naiba-nseamnă toată povestea asta?

– Dacă nu o iubești pe Mara, spune-i. Nu o cruța printr-o minciună.

– Cum s-o iubesc, Dumnezeule mare, doar e *allană!*

– ...Doar e un copil!

– Și tu nu iubești copiii?

– Copiii! Te cred că iubesc copiii!... *Copiii!*

– Noi toți avem în tine un tată. Toți te iubim. Tu nu?

– Păi ce-are iubirea de tată cu... ..?

– Cu ce?

Mai avusesem de multe ori senzația că vorbesc cu niște înapoiți. Iarăși îmi venea să-l iau pe sus și să-l strivesc de perete.

– Kalvar, Mara mi-a atins buzele cu buzele ei! Țsta e erotism, nu dragoste de copil!... De tată...! De moaș-sa pe gheață – NU E!...

– Nu e erotism. E iubire din suflet. Rațiunea se aude prin urechi, sufletul prin gură. Când spunem ceva pentru suflet, nu pentru gând, spunem în gură.

„Datină – deși am descoperit în curând că auzul lor bucal se deosebea într-adevăr mult de-al nostru. Tocmai începusem un studiu pe tema asta, când s-a decretat internarea.

Și totușiori de câte ori vreunul din ei îmi vorbea „din suflet”, mă treceau fiori cleioși. Aceeși din noaptea când m-am pomenit în rezervă c-o nimfomană din pavilionul nevrozatelor. Poate că totul ar fi mers normal, o trimiteam la plimbare sau măcar sunam la sora de gardă – dacă n-ar fi intrat imediat după ce-mi visasem soția în mijlocul unui teren imens pe-un stadion pustiu, dar mugind de voci de se cutremura și se clătina, și stâlpii reflectoarelor pendulau încet erectați în cer, ea se tot apropia să mă sărute și nu mai ajungea până a rămas nemișcată la un pas de mine și-am văzut că de fapt ajunsese de mult, dar la un alt mine, care o străpunsese până-n creier, culcați amândoi sub ochii

mei pe iarba gazonului mustind mlăștinos, iar ea, deși moartă, încă mai mișca buzele, reproșându-mi cu blândețea ei supusă dintotdeauna că am silit-o să vină acolo să fie ucisă, mi-o spunea fără cuvinte, sau nu, *asta* îmi spunea de fapt, deși nu rostea decât un singur cuvânt, același, mereu același, fără să-l repete, unul singur, dar nesfârșit, același, același, *acela*...

Așa că nimfomana a primit sertarul noptierei de fier în burtă, iar eu șase luni amânare a externării (de sertar am aflat puțin mai târziu, când mi-am revenit; începeam să mă deprind cu întunecările – preferi întotdeauna întunericul, nu-i așa, Gree?...).

Oricum, nu puteam avea altă femeie. Nu mai puteam. Simplul gând mă făcea să vărs.

Și-acum mă-ntreb ce s-ar fi-ntâmplat dacă Giovanna mi-ar fi... vorbit vreodată „din suflet”. A evitat anume? Sau doar întâmplarea?...

...Până mi-a venit ideea cu picnicul.

Deci Donna a ajuns interesată de muzică... Își schimba preocupările de pe-o zi pe alta, dar fără să renunțe complet la cele dinainte. Și când după luni bune eram convins că au uitat cu totul de cutare problemă, mă trezeam cu câte unul dintre copii oferindu-mi sinteze năucitoare.

– Doar atât? Altceva, nimic?

– Și David vrea niște cărți. Și Mara.

– Da? De ce nu mi-au spus?

– Ca să nu te superi.

Păi da, dragilor, da, era și timpul să-nțelegeți că există limite în comunicarea cu oamenii!

Abia acum...

Oare se schimba ceva dacă-ar fi înțeles-o mai înainte? Mă îndoiesc. N-a putut începe decât într-un singur fel – inevitabil. Omenesc. Într-un singur fel... oricare, dintre miile posibile. O seară, undeva într-un oraș, oriunde, acum câțiva ani, oricând... Un grup de puștani la colțul străzii, neîndurându-se să se ducă acasă, deși nu le mai vine nicio idee de joacă, mai spun un banc porcos, mai trag pe-ascuns din țigara „palmată” și ploștită, se amăgesc că nu se plictisesc. Un allan trece, săltând ușor, cu

scfinta legănându-i-se pe șold; unul întinde un picior și-i cosește genunchii, făcându-l să-și frângă elanul și să cadă în cap. Cor de hote, imediat. Allanul se șterge de sânge și se apropie.

– Ce este, băieți?

– Ce vrei, bă, trei-la-metru? se crăcănează în fața lui șeful găștii.

– De ce m-ați trântit?

Întrebare pașnică, politicoasă chiar, sincer nedumerită. Nu e decât dornic să afle semnificația gestului lor. Nici gând să-și ducă mâna la scfintă.

– Ce bă, vrei cafteală?

Nusunt necesare mai mult de două-trei schimburi de cuvinte, pentru ca seninătatea de neînvins a allanului să-i întărească de-a binelea pe eroii noștri. Sângele tot i-ar fi speriat cât de cât, dar cum sângele allan se decolorează și se mistuie repede (să nu-l adulmece fiarele! – *pe Alla*)... și rana începe imediat să se cicatrizeze... Ăsta-i o jucărie care nu se sparge, nu se strică!... Așa că gama se desfășoară fără timpi morți: încercuire, jachetă înhățată, smucituri, îmbrânceli, allanul ridicat de piept până la înălțimea agresorilor. Triumf nemaiîntâlnit: oamenii nu pot fi ridicați în aer, și încă doar c-o singură mână, decât în filme. Uite că se poate, cu gândacii ăștia ușori ca fulgul! Puștii chicotesc, văd că allanul nu reacționează, scfinta parcă nici n-ar fi, ochii măriți de spaima ce i-a înlocuit curiozitatea îi irită, rezistența la răniri îi atârță, ia să-ți arate ei ce poate mușchii lor! Eroul de ocazie își mai amintește o figură ca-n filme, cere să i se facă loc (pe limba lor, „Băi, ia dați-vă!”) și începe să rotească pe deasupra capului, de un picior, trupul firav. Urmează azvârlirea, allanul dispăre în întuneric rostogolindu-se prin aer. Abia acum își află loc și celălalt chip al animalului – frica. Copiii se împrăștie cât ai clipi, nu pentru mult timp, într-un sfert de oră se regroupează în alt punct strategic, deja mai liniștiți, încântați – uite că le-a mers! Și-acasă nicio vorbă, nimeni nu-i ia la-ntrebări, nici la școală... Chiar le-a mers!

...Sau într-un autobuz, un allan așezându-se, întâmplător, pe locul vizat de-o bătrână obeză și cu gleznele umflate, baba nu ratează prilejul de-a înduioșa toată mașina căinându-și elefantiazisul, ceea ce și duce

la primul comentariu că „ce-o fi muncit ăștia pe racheta aia a lor dom'le că tot drumu' a dormit" și reacția în lanț e gata.

...Sau într-un magazin, chiar după ce s-au deprins, în fine, cu rostul șirurilor de oameni aliniați frumos unul după altul... „Ia dă-te și lasă-mă tu pe mine-acia, măi găgâlice, că nici copiii mei n-au mâncat de-az' di-mineaț' și n-am decât doar doi, nu-mi șade mintea la prostii!" Aveau ce le reproșa, sigur, cum să n-aibă? Că mănâncă prea mult (apucă-te și explică-le metabolismul allan), că din cauza lor nu se găsește mai știu eu ce prin magazine, că se sperie copiii de ei pe stradă (mai precis, de ochii lor imenși și pe zi ce trecea tot mai hăituiți și mai sălbatici), că se înmulțesc ca iepurii (pune-te și-i lămurește ce și cum cu supraviețuirea pe Alla), că de ce pot să „zboare", că ne-am fraierit cu Piara (s-a mers până la publicarea unui articol pretinzând că oricum știau că n-o să zboare, dar au adus-o ca să ne umilească, vezi-Doamne, cu știința lor și ce tâmpiți suntem noi că nu-nțelegem nimic din ea), că ne sfidează (adică totala lor docilitate), că de ce nu se despart dumnealor de scfin-tele-alea și nu cumva acuș-acuș or să și le repeadă-n noi?, că-s prea deștepți, că-s prea proști, că una, că alta, că ailaltă... O vreme, ofensele și vătămrile au mai fost pedepsite de lege, până s-a văzut că asta nu făcea decât să înfierbânte și mai mult spiritele. Așa că i-au lăsat în pace – nu pe allani, normal!

– Doar n-o să ne

juducăm între noi din cauza

Doar n-o să ne juducăm între noi din cauza voastră

– Vă dați seama, ar fi cam nedrept ca, numai de pe urma problemelor generate de prezența voastră, să ajungem la conflicte între noi, la procese, condamnări

metecilor!

I-am chemat pe copii în bibliotecă.

Cinci gemeni mari și cinci gemeni mijlocii sar drept pe rafturi și-ncep să scoată, din locuri memorate precis, cărți după cărți aruncându-le jos. Cad scurt, greu, ca bolovanii. Mă duc repede în cabinet

biblioteca mea!...

ca să-mi ascund rușinea. Rușinea de ceea ce simt. Ca să nu se-ntâmple iar ca-n ziua când l-am pus pe Kalvar să amâne cu o săptămână toți pacienții. Urmărea adesea consultațiile și în ultima vreme îmi devenise aproape asistent. Până când un profesor de istorie cu hemoroizi (și relații foarte sus-puse) m-a „prevenit” că dacă-l mai prinde pe „avortonul ăsta cu ochii cât sarmaua că stă și cască gura când își dă el jos nădragii, o să „aibă grijă” să se ia măsuri. Și-a trebuit să tac și să-nghit.

Doar n-o să pierd eu un pacient de vază de dragul...

Așa că am contramandat restul vizitelor și-am dat puțin de pământ cu toate fișele și instrumentele. Aici n-aveam de ce să mă stăpânesc. Aici eram singur, nu mă vedea nimeni să mă scoată iresponsabil și să-mi ia și cabinetul particular. Dar în ziua aia nu mai eram în stare să văd alți pacienți.

N-a fost chiar o întunecare. Am fost eu, nu TU, EU. Totuși se vede că am cam făcut gălăgie: ușa s-a deschis imediat și capul Giovannei s-a strecurat înăuntru.

Gâfâiam și-mi simțeam fața și gâtul roșii și-aș fi zdrobit-o de zid în locul oricărui răspuns. Piticii dracului, numai belele ne-ați... mi-ați... ne-ați...

Dar nu era numai asta. Era că se-ntâmpla după ieșirea la Lacul Negru.

Noroc că nu m-a-ntrebat nimic. Știa prea bine când să-mi vorbească și când nu.

Cred că atunci am avut cel mai greu de furcă... cu tine. Dacă n-aș fi fost medic... dacă n-aș fi fost om... Nu cum sunt... ceilalți...

Giovanna a început să adune lucrurile, cioburile, să pună fișele în ordine, pe urmă a adus o mătură – nu bronca, n-o mai folosea nici măcar în camerele lor, se străduia –, a făcut curat, primitiv... Se mișca atent, cu grijă să se desprindă de dușumea cât mai puțin, să nu plutească... să fie cât de umană putea. Umană... asemănătoare cu oricare dintre copiii pe care i-aș fi putut avea. Asemănătoare cu... cu...

Asta era cel mai greu de îndurat.

Cum stăteam la birou, cu mâinile încheștate de mi se albiseră degetele și strângând din dinți mai-mai să-i sfărâm, furia mi se năruia încet

într-o deznădejde surdă. Idiotul de profesor era departe de-a fi fost un „caz”. Toți cei care, ca și mine, adăpostiseră câte-o familie, tremurau cât era ziua de lungă să nu scoată vreunul capul la geam și de curând începusem și eu să mă trezesc cu telefoane de amenințare. Bine măcar că-i oprișem să răspundă la telefon – dacă aflau în ce-am intrat, pe loc și-ar fi făcut bagajul și nimic în lume nu i-ar fi convins să se răzgândească. Oricum bănuiau ce se întâmplă. Simțeau... Știau. Abia reușeam să-i duc cu vorba că nu e „chiar atât de grav”... Îi țineam pe muchie de cuțit.

N-ajunseseră soția și primul, încă nenăscut, copil. Acum voiau să mi-i ia și pe ei. De ce-ați mai venit, nefericiților, dacă tot nu putem trăi laolaltă în liniște? De ce m-ați amăgit că-mi veți risipi singurătatea? Mi-ați răscolit durerea și veninul și fiara din mine, ce căutați în viața mea, în lumea asta, gângănii cosmice ce sunteți, de ce nu ne-ați lăsat să ne bucurăm în pace de mizeria și crimele și silniciile noastre?!...

Giovanna îmi arunca din când în când câte-o privire furișă. Când a terminat, a sărit pe birou și m-a cuprins de umeri. Eram prea răscolit ca să mai descifrez în gestul ei altceva decât tandrețe.

– Nu te teme. Nu te părăsim.

Am holbat niște ochi mai enormi decât ai unui allan.

– De ce să mă părăsiți?

– Ca să nu ai necazuri cu profesorul acela.

– Da' asta de unde-o mai știți?

Incidentul se petrecuse după ieșirea lui Kalvar. Să fi tras careva cu urechea?

– Nu. Noi nu ascultăm la ușa.

M-am lăsat la loc în scaun, moale.

– Giovanna...! Adică, voi... voi sunteți și telepați?

– Nu.

– Păi... vorbești de parcă mi-ai citi gândurile!

– Desigur. Ți le citesc.

– Și-atunci cum nu sunteți telepați?!?

– Ți le citesc pe dinafară, nu direct. Ți le citesc pe față, în mișcări, în respirație... în tot. Dintotdeauna facem asta.

De fapt, cel mai adesea citeau emoțiile. Ca să pătrundă în amănuntele gândului, trebuiau să urmărească totul, clipă de clipă, și să facă un efort de deducție destul de mare. În plus, înțeleseseră că nu ne place să ni se violeze creierul.

Altfel, dacă m-ar fi privit în tot timpul cât a făcut curat în cabinet, dacă pe lângă teama că incidentul i-ar putea alunga, mi-ar fi citit și restul gândurilor, tot ghiveciul patetic și acuzator ce-mi colcăia în minte... Atunci nu cred că mă mai „mângâia” că nu pleacă... Atunci chiar și-ar fi luat urgent tălpășița, toți șaptesprezece.

Și ar fi fost mai bine așa...

...dar datoria mea...

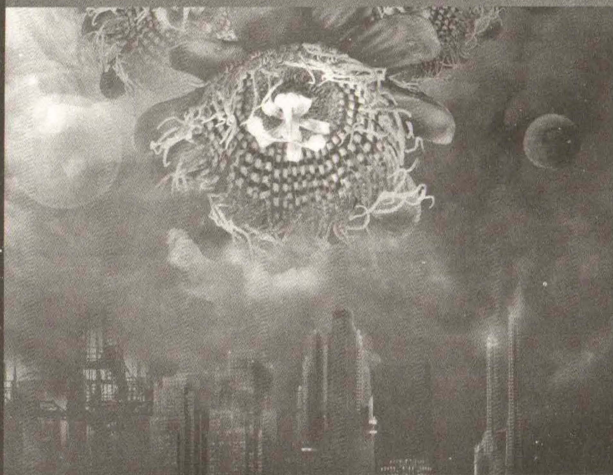
ERA MULT MAI BINE AȘA!!!

– *continuarea în numărul următor* –

o floare în întuneric

**ANA-VERONICA
MIRCEA**

floarea de Iordilal

NAUTILUS

oliviu crâznic

**Ana-Veronica Mircea a acționat din start
și a planificat pe mai multe paliere literare.**

(cronică de carte: Ana-Veronica MIRCEA, *Floarea de Iordilal*,
Ed. Nemira, Colecția Nautilus, 2012)

NĂSCUTĂ ÎN BUCUREȘTI, ÎN 1957, ȘI CUNOSCUTĂ MARELUI public mai cu seamă datorită apreciatelor sale traduceri, Ana-Veronica Mircea este totodată deținătoare a nu mai puțin de 17 premii (inclusiv două Premii Nemira și un Premiu Helion), o mențiune și o nominalizare, pentru proză scurtă fantastică sau științifico-fantastică, la diverse concursuri naționale. A semnat și un volum de gen, în format electronic: *supra-Viețuitorii*. Astfel, publicarea de către Editura Nemira, în cadrul colecției Nautilus, a volumului de povestiri și nuvelete *Floarea de Ioldilal* vine ca o încununare firească a eforturilor literare depuse de Ana-Veronica Mircea de-a lungul anilor și ca un cadou pentru cititorul care i-a găsit anterior textele doar risipite prin diverse publicații.

Privită în ansamblu, din punctul de vedere al tematicii, *Floarea de Ioldilal* reunește texte de facturi diferite, oscilând între „science fiction”, „dark fantasy” și „science fantasy”. Subiectele sunt, în majoritate, brutale, uneori tratate sensibil – alteori, dimpotrivă, detașat. Poveștile care au ca temă paradoxurile temporale predomină – multe par a fi situate în același univers, un univers guvernat de controversata *Carte a timpului*. Culegerea de texte nu este unitară din punctul de vedere al impactului generat asupra cititorului, după cum vom vedea în cele ce urmează, dar variația nu deranjează, oferind mai degrabă momente de „respiro” între textele „cu greutate”. Înainte de a trece la o analiză propriu-zisă (și succintă...) a cuprinsului cărții, mai trebuie să notăm prefața apreciativă semnată de Liviu Radu – o alegere foarte potrivită, Liviu Radu fiind el însuși un maestru al prozei scurte și, totodată, un specialist recunoscut în ceea ce privește lumile alternative

și călătoriile în timp. De asemenea, poate cea mai mare bucurie pe care o oferă *Floarea de Iordilal* constă în caracterul occidental al subiectelor tratate și în lipsa aproape completă a istorisirilor „neaoșe”, cu caracter național-rural, proletar și/sau de mahala – în ciuda a ceea ce cred „patrioții”, intrigile „specific românești” rareori pot prezenta interes (excepție fac, spre exemplu, intrigile istorice), cititorul dorind să trăiască prin intermediul cărților în lumi diferite de aceea în care oricum viețuiește, nu să regăsească și în lectură vulgaritatea cotidiană.

Dar să ne apropiem, acum, de scrierile descoperite între coperte. Acestea pot fi, cu ușurință, împărțite în trei categorii, și ar fi foarte interesant de știut anul în care a fost scrisă fiecare poveste, pentru a ne lămuri dacă avem de a face cu schimbări de stil, ori dacă, dimpotrivă, Ana-Veronica Mircea a acționat din start și a planificat pe mai multe paliere literare.

Astfel, vom începe prin a ne apleca asupra a două dintre texte – ambele capodopere în cel mai deplin sens al cuvântului, ambele demne de pana oricărui gigant al literaturii universale, din toate punctele de vedere, de la intrigă la atmosferă, de la personaje la lumi create.

Este vorba, mai întâi, despre nuveleta *Râpa amăgirilor*, un „dark science fantasy” care amintește de operele lui G.R.R. Martin, ca intensitate și abordare, depășindu-l însă pe acesta, în opinia mea, prin coerența fără de reproș a acțiunii și prin excelența punctului culminant. Avem aici o suită de întâmplări întunecate și fermecătoare, redată la persoana I de către naratori diferiți, printre aceștia găsindu-se un moș cu o doctrină oarecum creștină, o tânără de neam bun, un măscărici monstruos cu patru capete (Ubru-Cu-Du-Bru, fiecare dintre cele patru capete având o personalitate proprie), o bătrână farmecătoare și alții. De remarcat: personajele principale ale poveștii, preafrumoasa și misterioasa Alonda, menestrelul-cavaler Hylm cel cu părul albit

și damnatul Maud nu se află printre cei care spun povestea, din motive pe care le putem descoperi la finalul aventurii. În bezna unei lumi medieval-orientale, doi frați găsesc o navă prăbușită și, printre ruinele acesteia, pe menestrelul Hylm, pe care îl vor întovărăși în călătoriile sale disperate, menite a-l scăpa de farmecele Alondei ori de cele ale cumplitei Baba Hâda, nefiind prea clar, până la un punct, cine este vinovat de soarta tragică a fostului cavaler. Intriga se învâрте în jurul unei posibile Porți care ar permite venirea „narzilor”, un soi de diavoli, ale căror săruturi sau umbre aduc blestemul și moartea. Tensiunea crește pagină după pagină, până la deznodământul absolut spectaculos – și, notabil, nuveleta are o destul de mare întindere.

Celălalt text care face o deosebită cinste autoarei, dându-i măsura talentului și reclamând, automat, alte povești în același univers (poate chiar un roman!), se numește *Ziua Retragerii*. Un „planetary romance” absolut tulburător, în care un grup de tinere sunt nevoite, o dată pe an, să atragă spre împerechere sclavii îndobitociți ai unei rase extraterestre – îngrozitorii Fii ai Frigului – pentru a asigura salvagardarea speciei. Povestea este întristător de scurtă, dar scriitoarea transmite prin puținele pagini tot ceea ce avea de transmis, cu maximum de efect –, astfel încât o idee bună ar fi, poate – ca și în cazul *Râpei amăgirilor* – nu mărirea numărului de pagini al acestui text, ci redarea unor noi și spectaculoase aventuri legate de personajele ori lumea în cauză, prin intermediul unor alte texte de același calibru.

O a doua categorie de povestiri din cadrul volumului încadrează poveștile foarte bune, dar care, prin condensarea acțiunii, nu reușesc să atingă nivelul celor de mai sus – aceste povești din a doua categorie s-ar preta la dezvoltarea în nuvele sau nuvelete. Chiar și lăsate așa cum sunt, rămân scrieri foarte frumoase, parcurse cu sufletul la gură. Printre acestea, ar fi de amintit *Floarea de Ioldilal*: un arogant comandant al Trupelor Imperiale de Elită

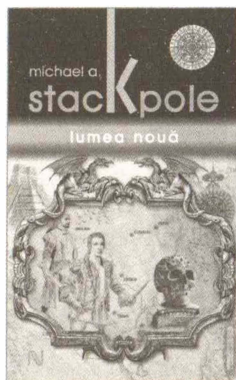
primește misiunea de „epurare”, eradicarea „imigranților-gunoaie” sosiți în orașul său paradisiac, dar în mijlocul confruntării începe să realizeze că, poate, lucrurile nu stau chiar așa cum le-a știut dintotdeauna. Întâlnim aici și motivul dublului, cam în maniera lui Edgar Allan Poe, dacă vă amintiți *William Wilson*, ori a lui Theophile Gautier (*Cavalerul dublu*), și avem, fără îndoială, material pentru un posibil roman. Prolog pentru un alt eventual roman (ori măcar pentru o nuvelă) ar putea constitui *Puterea pereche*, o poveste superbă despre chemările vrăjite și despre „familiari” (acele „animale de casă” aparținând celor vânduți diavolului). Și, dacă tot am pomenit de Edgar Allan Poe, să subliniem aici și prezența în culegerea de *Flori* a unei opere de natură lovecraftiană, despre curgerea Timpului și despre dorința omului de a înfrunta soarta și zeii: *Rayadatys*.

În fine, cel de al treilea nivel al *Florii de Ioldilal* se concretizează în așa-numitele povestiri „cu poantă”, tipice SF-ului românesc, având ca model structural episoadele unor seriale precum *Zona crepusculară* sau *La limita imposibilului*. În mod voit, autorul nu se concentrează asupra construcției lumii ori asupra construcției personajelor, nici asupra atmosferei poveștii, nici asupra decorului și nici asupra deznodării intrigii, ci numai asupra ideii, pentru a o scoate în evidență. Sunt povești lejere, degajate, uneori amuzante, potrivite a fi citite la plajă sau în tren, ori seara înainte de culcare drept relaxare, interesante și bine scrise, dar a căror lectură nu implică imersiunea în text ori îndrăgirea eroilor. Totuși, unele – *Sfinte Dumnezeule!*, ca să luăm un singur exemplu – ar putea fi extinse în aventuri solide, care să acorde și substanță speculațiilor vehiculate de scriitoarea noastră.

În concluzie, *Floarea de Ioldilal* reprezintă un volum remarcabil și meritoriu, cu toate poveștile situate deasupra mediei, cu unele având un potențial deosebit și cu altele intrând direct și indubitabil în categoria realizărilor excepționale. De apreciat și redactarea foarte bună, asigurată de Ana Antonescu. Nu ne mai rămâne, acum, decât să așteptăm de la Ana-Veronica Mircea fie un roman de înalt

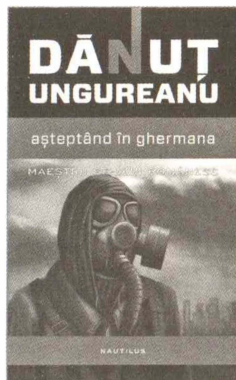
nivel, fie un volum de povestiri voit și programatic interconectate, care să îi stabilească definitiv un loc de cinste în literatura română și universală. Un loc deja promis prin floarea carnivoră a Iordilalului, floare crescând maiestuoasă în întunericul literaturii contemporane – una dintre puținele flori menite a mai alunga din anostul împământenit în ultima vreme printre scrierile care au invadat piața.

ÎN PREGĂTIRE

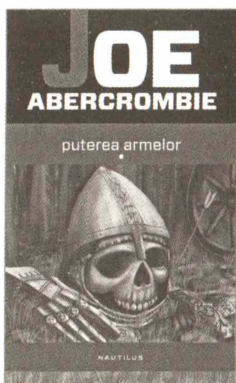
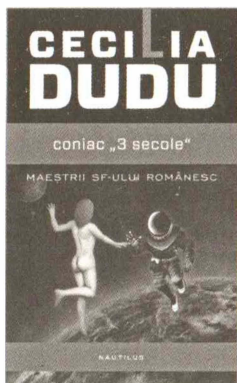

MICHAEL A. STACKPOLE
LUMEA NOUĂ

DĂNUȚ UNGUREANU
**AȘTEPTÂND
ÎN GHERMANA**

AU APĂRUT

CECILIA DUDU – **CONIAC „3 SECOLE”**

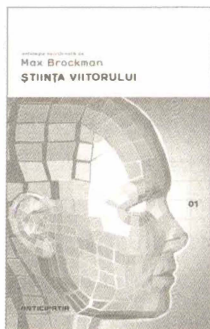
H.P. LOVECRAFT – **BLESTEMUL DIN SARNATH**

The best of H.P. Lovecraft, vol. 1

JOE ABERCROMBIE – **PUTEREA ARMELOR**, 2 vol.

COORD. MAX BROCKMAN
ȘTIINȚA VIITORULUI/01

traducere din limba engleză de Vasile Mitu

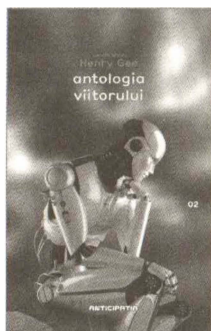
„Știința viitorului dezvăluie un secret minunat pe care noi, oamenii de știință, l-am ținut ascuns până acum: în ciuda isteriei care anunță că noua tehnologie va distruge generația următoare, câmpul științei este inundat de un val de noi talente, care-i umilesc pe seniori... În această carte găsim o comoară de idei incitante, care ne vor face să renunțăm la prejudecățile despre vârstă, sex, rasă și la clișeele prezente azi în felul în care e percepută știința.”

STEVEN PINKER

Personalități din lumea științei dezvăluie progresul și cercetările făcute într-o varietate de domenii, de la neuroștiință la psihologia evoluției, de la demografie la oceanografie.

COORD. HENRY GEE
ANTOLOGIA VIITORULUI/02

traducere din limba engleză de Ana-Veronica Mircea, Alexandra Popescu,
Magda Xenofont, Silviu Genescu, Gabriel Stoian

100 de povestiri despre viitor și cum ar putea arăta el. Arthur C. Clarke, Frederik Pohl, Cory Doctorow, Greg Bear, Vernor Vinge, Rudy Rucker și mulți alții își imaginează lumile care vor veni.

100 de speculații într-o antologie în care abordarea literară coabitează cu cea științifică, creând perspective halucinante asupra viitorului.

100 de texte pline de idei – ficțiuni, articole de presă sau mici studii științifice – au fost alese din paginile cunoscutei reviste de știință *Nature* și strânse într-un volum care a fascinat milioane de cititori.

Ted Chiang EXPIRAȚIE

„Chiar dacă universul nostru este închis, poate că nu este singura incintă de aer în extinderea infinită a cromului solid. Am speculat că ar putea exista un alt buzunar de aer în altă parte, un alt univers în afară de al nostru, un univers care este chiar mai mare în volum. Este posibil ca acest ipotetic univers să aibă aceeași presiune a aerului sau una mai mare decât în universul nostru, dar să presupunem că ar avea o presiune mult mai mică. Poate chiar vid adevărat?”

Stephen King HERMAN WOUK ÎNCĂ TRĂIEȘTE

„Brenda n-ar avea niciun motiv să nu fie fericită. Copiii sunt cuminiți, drumul i se întinde înainte, neted și gol ca o pistă pentru avioane, ea se află la volanul unei dubițe nou-nouțe și traficul este mult mai lejer de la ieșirea din Portland. Vitezometrul digital indică 112 kilometri/oră, iar păpușica asta nici măcar nu transpiră. Cu toate acestea, întinericul începe s-o învăluie din nou.”

cpsfa.ro
anticipatia.com

9 899090 000059